Unetane Tokef
The Mekorot-Sources in TaNaKh and the Literature of Hazal.

Alluding to a Biblical verse utterly familiar to poet and audience alike has a dual effect. It affects one's senses of the poem's meaning. Seeing or hearing an utterly familiar Biblical verse or phrase, or indeed word, in an unfamiliar context would first alter one's understanding of the word, verse, or phrase. This is especially so if the poet used the Biblical citation in a remarkably new way. Thus, the poem, or piyut, actually presents new interpretations of the Biblical text. Each and every Biblical text carries with it the near automatic associations of the entire Biblical passage in which it appears and the entire interpretative tradition in which it has traditionally been understood. In its new and unfamiliar setting this would cast a variety of subtle and far ranging effects over all the meanings and significations of the verse as found in its new context in the newly made poem. (Adapted from Neal Kozodoy, Reading Medieval Love Poetry.)

Unetane Tokef is a piyut of the late era of Hazal in the Land of Israel, or possibly just after the close of that era. It is a text from no earlier than the fifth century, and no later than seventh century. It may very well have been written by the classic Paytan Yannai. It could not have been written in Medieval Ashkenaz, or by a Rabbi Amnon because he never existed. The Piyut itself is nothing more and nothing less than a Kedushta. A Kedushta is a piyut which is a regular feature of the liturgy of the synagogues in ancient Israel in the rabbinic and post-rabbinic period. Like all piyutim, a Kedushta is a poem whose fabric is woven of a variety of TaNaKh passages, words, phrases, and allusions to rabbinic literature, both Halachic and Aggadic. Its purpose is to set the stage for the recitation of Kedusha. As such it does this by presenting a variety of ideas about Kedusha in relation to the specific festival, its Torah reading, or a specific Shabbat and its Torah reading.

Unetane Tokef is a piyut that is based on the simple notion that there is a perfect alignment between the central idea of Kedusha and the central idea of Rosh HaShannah. Rosh HaShannah is the Coronation Festival. Kedusha is a prayer that emerges out of various Midrashim in which the angels, then imitated by Israel, present God with a crown woven of praise and of the Kadosh, Kadosh, Kadosh. Kedusha's plain meaning is that just as the angels on high sanctify and coronate God, so to Israel will follow their example. Unetane Tokef first describes the Day of Judgment on high and then describes the Day of Judgment on Earth.

***Almost all passages are presented in Hebrew and English. Most of the translations come from BibleWorks, the Soncino Talmud and Midrash, William Braude's various translations, and a few by the compiler. There are surely many errors in this document. If and when you find them, please bring them to my attention.*

Compiled by Rabbi Yehiel Poupko

Section 1: The Holy Awe of God’s Judgement

וּבְכֵן וּלְךָ תַעֲלֶה קְדֻשָּׁה, כִּי אַתָּה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ:
וּנְתַנֶּה תֹּקֶף קְדֻשַּׁת הַיּוֹם כִּי הוּא נוֹרָא וְאָיֹם.

חבקוק א
(ז) אים ונורא הוא ממנו משפטו ושאתו יצא:

They are terrible and dreadful; their law and their majesty proceed from themselves (Hab. 1).

וּבוֹ תִנָּשֵׂא מַלְכוּתֶךָ. וְיִכּוֹן בְּחֶסֶד כִּסְאֶךָ. וְתֵשֵׁב עָלָיו בֶּאֱמֶת.

במדבר כד
(ה) מה טבו אהליך יעקב משכנתיך ישראל:
(ו) כנחלים נטיו כגנת עלי נהר כאהלים נטע יקוק כארזים עלי מים:
(ז) יזל מים מדליו וזרעו במים רבים וירם מאגג מלכו ותנשא מלכתו:

How goodly are thy tents, O Jacob, thy dwellings, O Israel! As valleys stretched out, as gardens by the river-side; as aloes planted of the LORD, as cedars beside the waters; Water shall flow from his branches, and his seed shall be in many waters; and his king shall be higher than Agag, and his kingdom shall be exalted (Num. 24).

ישעיהו טז
(ה) והוכן בחסד כסא וישב עליו באמת באהל דוד שפט ודרש משפט ומהר צדק:

And the throne is established through hesed, and there sits on it in truth, in the tent of David, one that judges, and seeks justice, and is ready in righteousness.

משלי פרק כ
(כח) חסד ואמת יצרו מלך וסעד בחסד כסאו

Faithfulness and loyalty protect the king; He maintains his throne by faithfulness.

פסיקתא דרב כהנא (מנדלבוים) פיסקא כג - ראש השנה
[ג] יהודה בר נחמן בשם ריש לקיש פתח עלה אלהים בתרועה וג' (תהלים מז: ו). בשעה שהקב"ה עולה ויושב על כסא הדין בדין הוא עולה, דכת' עלה אלהים בתרועה (תהלים מ"ז). ובשעה שישר' נוטלין שופרות ותוקעין הקב"ה עומד מכסא דין ויושב על כסא רחמי', דכתי' יי' בקול שופר (תהלים מ"ז), ומתמלא עליהם רחמים ומרחם עליהם והופך להם מידת הדין למידת רחמים. אימתי, בחדש השביעי (ויקרא כג: כד).

Judah bar Nahman, citing Resh Lakish, began his discourse thus: The verse *God [‘Elohim] is gone up amidst a tremolo (teru’ah),* etc. (Ps. 47:7) refers to the moment on New Year’s Day when the Holy One, going up to sit on the throne of judgment, goes up with the intention of passing judgment without mercy: hence the words *God [‘Elohim] is gone up amidst a tremolo (teru’ah)* [bespeak the fear and anguish that precede the

rendering of His judgment]. The instant, however, that Israel take shofars and blow the *teki'ah*, [the sustained note, proclaiming redemption], the Holy One rises from the throne of judgment and takes His seat on the throne of mercy, as is said *Amidst this sound of the shofar the Lord will be [YHWH of mercy]* (ibid.). Filled with mercy for Israel and having mercy upon them, again and again for their sake He turns the measure of judgment into the measure of mercy. When? [Year after year], *In the seventh month* (Lev. 23:24). (Pesikta De-Rab Kahana p. 474 – 475)

מסכתות קטנות מסכת כלה רבתי פרק ה
הלכה ו

גדולה תורה מן הכהונה ומן המלכות, שהמלכות נקנית בשלשים מעלות, והכהונה בעשרים וארבע מעלות, והתורה נקנית בארבעים ושמונה דברים. שהמלכות נקנית בשלשים מעלות, מאי ניהו....במשפט, בחסד, ובצדקה, שנאמר כי בצדקה יכון כסא, וכתיב וסעד בחסד כסאו.

Masekhet Kallah 5:6
Torah is greater than the priesthood and than the monarchy, for the monarchy is acquired with thirty-three attributes, the priesthood is acquired through twenty-four attributes, and the Torah is acquired with forty-eight attributes. The monarchy is acquired with thirty-three attributes, what are they…justice, kindness, and righteousness, as it says, for by righteousness is the throne established…, and by faithfulness is the throne maintained.

מדרש תהלים (בובר) מזמור פט
[ב] כי אמרתי עולם חסד יבנה [שמים תכין אמונתך בהם]. לא השמים בלבד, אלא אף הכסא אינו עומד רק על החסד, שנאמר והוכן בחסד כסא (ישעיה טז ה), למה הדבר דומה, לכסא שהיו לו ארבע רגלים, והיה האחד מתמוטט, על שהיא קטנה, נטל צרור וסמכו, כך היה כסא של מעלה כביכול שמתמוטט, עד שסמכו הקב"ה, ובמה סמכו, בחסד, הוי אמרתי עולם חסד יבנה

Midrash Tehillim (Buber) 69
I declare, "Your steadfast love is confirmed forever; there in the heavens You establish Your faithfulness" (Psa 89:3). It is not just the Heavens alone, but even the throne itself stands only through hesed, as it says, *And a throne shall be established in goodness In the tent of David, And on it shall sit in faithfulness A ruler devoted to justice And zealous for equity* (Isa 16:5). To what can this be compared, to a chair that has four feet and one of its feet was wobbly because it was shorter. He took a pebble and supported it. So to with the throne above, if one dare say it, it was wobbly until the Holy One, blessed be He, supported it. And with what did God support it? Hesed! This is what is meant the world is built through hesed.

אוצר המדרשים (אייזנשטיין) היכלות
מסכת היכלות. +[ארזי לבנון; בית המדרש ח"ב]+.
פרק ראשון: הקב"ה רם ונשא ואף כסאו רם ונשא. ומנין שהקב"ה נקרא רם ונשא שנאמר כה אמר ה' רם ונשא, ומנין שאף כסאו רם ונשא שנאמר ואראה את ה' יושב על כסא רם ונשא. הקב"ה נקרא צדק שנאמר אני ה' דובר צדק וגו'. ומנין שאף כסאו נקרא צדק שנאמר צדק ומשפט מכון כסאך. הקב"ה נקרא משפט שנאמר כי אלהי

משפט ה׳, ואף כסאו נקרא משפט שנאמר כי שמה ישבו כסאות למשפט. הקב״ה נקרא אמת שנאמר וה׳ אלהים אמת, ואף כסאו נקרא אמת שנאמר והוכן בחסד כסא וישב עליו באמת. הקב״ה נקרא כבוד שנאמר ויבא מלך הכבוד, ואף כסאו נקרא כבוד שנאמר כסא כבוד מרום מראשון. יבא מלך הכבוד וישב על כסא הכבוד בהיכל הכבוד שנאמר ובהיכלו כלו אומר כבוד. הקב״ה נקרא קדוש שנאמר קדוש ק״ק =קדוש קדוש= ה׳ צבאות מלא כל הארץ כבודו, ואף כסאו נקרא קדוש שנאמר אלהים ישב על כסא קדשו. יבא מלך הקדוש וישב על כסא הקדוש בסוד קדושים רבה שנאמר אל נערץ בסוד קדושים רבה. - כמה כסאות יש לו לקב״ה, יש לו כסא נכון שנאמר נכון כסאך מאז, יש לו כסא צדק ומשפט שנאמר צדק ומשפט מכון כסאך, יש לו כסא חסד שנאמר והוכן בחסד כסא, יש לו כסא יה שנאמר כי יד על כס יה, יש לו כסא כבוד שנאמר כסא כבוד מרום מראשון, יש לו כסא אמת שנאמר והוכן בחסד כסא וישב עליו באמת, יש לו כסא קדוש שנאמר אלהים ישב על כסא קדשו, יש לו כסא עולם שנאמר כסאך אלהים עולם ועד, יש לו כסא רחמים שנאמר לה׳ אלהינו הרחמים והסליחות, יש לו כסא מלוכה שנאמר והיתה לה׳ המלוכה, יש לו כסא רם ונשא שנאמר ואראה את ה׳ יושב על כסא רם ונשא. יבא רם ונשא וישב על כסא רם ונשא יתברך ויתעלה ויתרומם על כל ברכה ותהלה.

The Holy One, blessed be He, is high and exalted, and His throne is also high and exalted. And how do we know that God is called high and exalted? For it is written, “So says God, high and exalted.” And how do we know that the throne is high and exalted? For it is written, “And I saw God sitting on the throne high and exalted.” And the Holy One, blessed be He, is called Tsedek. As it is written, “I am God who speaks Tsedek…” And how do we know that His throne is also called Tsedek? As it is written, “Tsedek and justice are the foundation of your throne.” The Holy One, blessed be He, is called justice. As it is written, “For He is the God of justice”; and His throne is also called justice, “For there were set thrones of justice.” The Holy One, blessed be He is called truth. As it is written, “And the Lord God is truth; and also His throne is called truth.” As it is written, “And through hesed will His throne be established, and he will sit upon it in truth.” The Holy One, blessed be He, is called Kavod. As it is written, “And let the king who is Kavod come forth.” And His throne is also called Kavod, as it is written, “The throne of Kavod exalted from the very beginning.” Therefore, let the king who is Kavod come and sit on the throne which is Kavod in the sanctuary which is called Kavod. As it is written, “In His sanctuary all proclaim Kavod.” The Holy One, blessed be He, is called Kadosh. As it is written, “Holy, holy, holy is the Lord God of hosts, the whole Earth is filled with His glory”; and His throne is called Kadosh, as it is written, “And God sat upon His holy throne.” Let the king who is Kadosh come and sit on the throne which is Kasdosh, amid the assembly of the great holy ones, as it is written, “He is the God who is praised in the assembly of the great Holy Ones.”

How many thrones does God have? He has the throne that is established. As it is written, “Your throne is established as of yore.” He has a throne that is righteousness and justice, as it is written, “Righteousness and justice are the foundation of Your throne.” He has a throne that is kindness, as it is written, “Through kindness is the throne established.” He has a throne that is Y-H. As it is written, “For the hand is upon the chair of Y-H.” He has a throne that is Kavod, as it is written, “The throne of Kavod exalted from the very beginning.” He has a throne that is truth, as it is written, “And the throne is established with kindness and He sits on it in truth.” He has a throne that is holy, as it is written, “God

sits upon His holy throne." He has a throne that is eternity, as it is written, "Your throne O' God forever and forever." He has a throne that is mercy, as it is written, "Mercy and forgiveness are God's." He has a throne that is sovereignty, as it is written, "And to God belongs sovereignty." He has a throne that is high and exalted, as it is written, "And I saw God sitting on the throne high and exalted." Let the One who is high and exalted come and sit on the throne that is high and exalted, blessed, and raised up above all blessing and all praise.

אֱמֶת כִּי אַתָּה הוּא דַּיָּן וּמוֹכִיחַ וְיוֹדֵעַ וָעֵד. וְכוֹתֵב וְחוֹתֵם וְסוֹפֵר וּמוֹנֶה

מכילתא דרבי ישמעאל כי תשא - מסכתא דשבתא פרשה א

כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת. ממה שבת, מן העבודה, או אף מן הדין, תלמוד לומר וינפש, מגיד שאין הדין בטל מלפניו לעולם; וכן הוא אומר +תהלים פט טו+ צדק ומשפט מכון כסאך חסד ואמת יקדמו פניך, [וכתו' +שם /תהלים/ צז ב+ ענן וערפל סביביו צדק ומשפט מכון כסאו,] ואומר +דברים לב ד+ הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט וגו'.

M'khilta D'Rabbi Yishma'el (Masekhta D'Shabbata 1)
For in six days the LORD made heaven and earth and sea, and all that is in them, and He rested on the seventh day; therefore the LORD blessed the sabbath day and hallowed it (Exo 20:11). From what work did God cease? From the work (of creation) itself; or also from judgment? Scripture says 'vayinafash', this teaches that judgment is never removed from before Him for all eternity, and this is what is written: *Righteousness and justice are the base of Your throne; steadfast love and faithfulness stand before You* (Psa 89:15). And it is also written: *Dense clouds are around Him, righteousness and justice are the base of His throne* (Psa 97:2). And this is what is written: *The Rock! -- His deeds are perfect, Yea, all His ways are just; A faithful God, never false, True and upright is He* (Deu 32:4).

בראשית רבה (וילנא) פרשת ויגש פרשה צג

יא ר' אלעזר בן עזריה אמר אוי לנו מיום הדין אוי לנו מיום התוכחה, ומה יוסף הצדיק שהוא ב"ו כשהוכיח את אחיו לא יכלו לעמוד בתוכחתו, הקב"ה שהוא דיין ובעל דין ויושב על כסא דין ודן כל אחד ואחד עאכ"ו שאין כל ב"ו =בשר ודם= יכולים לעמוד לפניו.

Another comment on AND JOSEPH SAID UNTO HIS BRETHREN: COME NEAR TO ME, I PRAY YOU, etc. (XLV, 4), R. Eleazar b. 'Azariah said: Woe to us in the day of judgment, and woe to us in the day of rebuke. Joseph was but mere flesh and blood, yet when he rebuked his brothers they could not withstand his rebuke. How much less then will man of flesh and blood be able to withstand the rebuke of the Holy One, blessed be He, who is Judge and Prosecutor, and who sits on the Throne of Judgment and judges every single person! (Bereishit Rabba 93:11)

דברים רבה (וילנא) פרשת שופטים פרשה ה

אמר רשב"ג אל תהי מלגלג בדין שהוא אחד משלשה רגלי העולם למה ששנו חכמים על שלשה דברים העולם עומד על הדין ועל האמת ועל השלום תן דעתך שאם הטיתה את הדין שאת מזעזע את העולם שהוא אחד מרגליו רבנן אמרי קשה הוא כחו של דין שהוא אחד מרגלי כסא הכבוד מנין (תהלים פט) צדק

ומשפט מכון כסאך חסד ואמת יקדמו פניך, אמר הקב"ה הואיל וכך עונשו של דין קשה הוו זהירין מנין ממה שקרינו בענין שופטים ושוטרים

R. Simeon b. Gamaliel said: Do not make mock of justice, for it is one of the three feet of the world. Why? For the Sages have taught: On three things the world rests, on Justice, on Truth, and on Peace. Know then full well that if you wrest judgment, you shake the world, for it is one of its pillars. The Rabbis say: Great is the power of Justice, for it is one of the feet of the Throne of Glory. Whence this? [For it is said], Righteousness and justice are the foundation of Thy throne; mercy and truth go before Thee. (Ps. LXXXIX, 15). God said: ' Since the punishment for [wresting] judgment is so severe, take [great] heed.' Whencethis? From what we have read in the context, JUDGES AND OFFICERS, etc. (Devarim Rabba 5)

שמות רבה (וילנא) פרשת בשלח פרשה כג

א אז ישיר משה, הה"ד (שם /תהלים/ צג) נכון כסאך מאז, א"ר ברכיה בשם ר' אבהו אע"פ שמעולם אתה לא נתיישב כסאך ולא נודעת בעולמך עד שאמרו בניך שירה לכך נאמר נכון כסאך מאז, משל למלך שעשה מלחמה ונצח ועשו אותו אגוסטוס אמרו לו עד שלא עשית המלחמה היית מלך עכשיו עשינוך אגוסטוס, מה יש כבוד בין המלך לאגוסטוס אלא המלך עומד על הלוח ואגוסטוס יושב, כך אמרו ישראל באמת עד שלא בראת עולמך היית אתה, משבראת אותו אתה הוא, אלא כביכול עומד שנאמר (חבקוק ג) עמד וימודד ארץ, אבל משעמדת בים ואמרנו שירה לפניך באז נתיישבה מלכותך וכסאך נכון הוי נכון כסאך מאז באז ישיר.

THEN (AZ) SANG MOSES (XV, 1). It is written, Thy throne is established of old--me-az (Ps. XCIII, 2). R. Berekiah said in the name of R. Abbahu: Though Thou art from everlasting (ib.), yet Thy throne was not firmly established, nor wert Thou known in Thy world before Thy children recited the Song: this is the meaning of, ’ Thy throne is established of old.’ It can be compared to a king who had waged a battle and had triumphed, with the result that he was proclaimed emperor. He was told: ‘Before thou didst wage the battle, thou wert merely a king, but now we have proclaimed thee emperor.’ What difference is there between a king and an emperor? This, that a king is [depicted] on the tablets as standing, but an emperor as seated. This is what the Israelites said: ‘Of a truth, Thou wert in existence both before and after Thou hadst created Thy world, but Thou wast standing, as it were, as it says, He stood, and measured the earth (Hab. III,6); since, however, Thou didst stand at the sea and we recited the Song before Thee, beginning with ’az’, then did Thy kingdom and throne become firmly established; thus, ’ Thy throne is established as of old’ (me-az), namely from the time of ‘Az yashir’. (Shemot Rabba 23:1)

<u>משנה מסכת אבות פרק ד משנה כב</u>

[כד] הוא היה אומר הילודים למות והמתים להחיות והחיים לידון לידע להודיע ולהודע שהוא אל הוא היוצר הוא הבורא הוא המבין הוא הדיין הוא עד הוא בעל דין והוא עתיד לדון ברוך הוא שאין לפניו לא עולה ולא שכחה ולא משוא פנים ולא מקח שוחד שהכל שלו ודע שהכל לפי החשבון ואל יבטיחך יצרך שהשאול בית מנוס לך שעל כרחך אתה נוצר ועל כרחך אתה נולד ועל כרחך אתה חי ועל כרחך אתה מת ועל כרחך אתה עתיד ליתן דין וחשבון לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא:

Mishnah. He used to say: the born [are destined] to die, the dead to be brought to life and the living to be judged; [it is, therefore, for them] to know and to make known, so that it become known, that he is god, he the fashioner, he the creator, he the discerner, he the judge, he the witness, he the complainant, and that he is of a certainty to judge, blessed be he, before whom there is no unrighteousness, nor forgetting, nor respect of persons, nor taking of bribes, for all is his. And know that all is according to the reckoning. And let not thy [evil] inclination assure thee that the grave is a place of refuge for thee; for without thy will wast thou fashioned, without thy will wast thou born, without thy will livest thou, without thy will wilt thou die, and without thy will art thou of a certainty to give an account and reckoning before the king of the kings of kings, blessed be he. (Avot 4:22)

<u>**פסיקתא דרב כהנא (מנדלבוים) פיסקא טז - נחמו**</u>

[ד] אהבת צדק ותשנא רשע על כן משחך אלהים אלהיך שמן ששון מחביריך (תהלים מה: ח). ר' עזריה בשם ר' אחא פתר קריא באבינו אברהם, את מוצ' קודם עד שלא הביא הקב"ה מבול על הסדומיים א' אבינו אברהם לפני הקב"ה, רבון העולמים נשבעת שאין את מבי' מבול לעולם, ומה טעמ', כי מי נח זאת לי אשר נשבעת מעבור מי נח עוד על הארץ (ישעיה נד: ט), מבול של מים את אין מביא, שמא מבול של אש את מביא, מה את מערי' על השבועה, חלילה לך מעשות כדבר הזה להמית צדיק כרשע וג' (בראשית יח: כה), השופט כל הארץ לא יעשה משפט (שם /בראשית י"ח/), אם משפט את מבקש אין עולם, ואם עולם את מבקש אין משפט, מה את מיציר חבלה ביתרין ראשוי, בעי עלמך ובעי דינא דקושטא, אין לית את מוותר צבחר לית עלמא יכיל קאים. א' לו הקב"ה, אברהם, אהבת צדק ותשנא רשע (תהלים מה: ח), אהבת לצדק את ביריותיי, ותשנא רשע, שנאת' מלחייבן, על כן משחך אלהים אלהיך שמן ששון מחביריך (תהלים מ"ה). מהו מחביריך, א' לו הק' מנוח ועד אצלך לא דברתי עם אחד מהם אלא עימך אני מדבר תחילה, הד"ה דכ' אחר הדברים האלה היה דבר יי' אל אברם במחזה לאמר וג' (בראשית טו: א).

[Yet there were two men among you, O Israel – Abraham and Isaiah – to each of whom I could say], *Thou hast loved righteousness, and hated wickedness; therefore God, thy God, hast anointed thee with the oil of gladness above thy fellows* (Ps. 45:8), [and given thee the power to bring comfort and healing to them]. It was R. Azariah, who citing R. Aha, interpreted the Psalm, to begin with, as alluding to our father Abraham, and said, You find that before the Holy One brought a flood [of fire] upon the Sodomites, our father Abraham spoke up to the Holy One: Master of universes, Thou didst swear that Thou wouldst not bring again a flood to the world, as is said *I have sworn that the waters of Noah should no more go over the earth* (Isa. 54:9). Now, though Thou art not bringing on a flood of water, wilt Thou bring on a flood of fire? Dost Thou thus intend cunningly to evade Thine own oath? *That was a profanation for Thee to do after this maner* (Gen. 18:25); and Abraham went on to say, *The Judge of all the earth cannot exercise justice too strictly* (ibid). If Thou seekest strict justice, there will be no world, and if Thou seekest to have a world, strict justice cannot be exercised. Dost Thou think to take hold of the rope at both ends? Thou desirest Thy world, and Thou desirest true justice also. If Thou wilt not relent a little, the world will not endure. The Holy One replied to Abraham: *Thou hast loved righteousness and hated wickedness* (Ps. 45:8) – thou hast loved making out My creatures to be righteous and hast hated making them out to be wicked. *Therefore God, thy God, hath anointed thee with the oil of gladness above thy fellow creatures* (ibid). What did

God mean by *above thy fellow creatures*? In using these words, the Holy One meant: From the time I spoke to Noah to the time of My speaking to thee, I have spoken to no other creature of Mine. But with thee I make a new beginning of speaking: *After these things the word of the Lord came unto Abram* (Gen. 15:1). (PDRK 16:4)

וְתִזְכֹּר כָּל הַנִּשְׁכָּחוֹת. וְתִפְתַּח אֶת סֵפֶר הַזִּכְרוֹנוֹת.

בראשית פרק ו

(ו) וַיִּנָּחֶם יְקֹוָק כִּי עָשָׂה אֶת הָאָדָם בָּאָרֶץ וַיִּתְעַצֵּב אֶל לִבּוֹ:
(ז) וַיֹּאמֶר יְקֹוָק אֶמְחֶה אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר בָּרָאתִי מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה מֵאָדָם עַד בְּהֵמָה עַד
רֶמֶשׂ וְעַד עוֹף הַשָּׁמָיִם כִּי נִחַמְתִּי כִּי עֲשִׂיתִם

And the LORD regretted that He had made man on earth, and His heart was saddened. The LORD said, "I will blot out from the earth the men whom I created -- men together with beasts, creeping things, and birds of the sky; for I regret that I made them." (Ber.6)

שמות פרק לב

(לב) וְעַתָּה אִם תִּשָּׂא חַטָּאתָם וְאִם אַיִן מְחֵנִי נָא מִסִּפְרְךָ אֲשֶׁר כָּתָבְתָּ:

Now, if You will forgive their sin *well and good*; but if not, erase me from the record which You have written!" (Shemot 32)

זכריה פרק ה

(א) וָאָשׁוּב וָאֶשָּׂא עֵינַי וָאֶרְאֶה וְהִנֵּה מְגִלָּה עָפָה:
(ב) וַיֹּאמֶר אֵלַי מָה אַתָּה רֹאֶה וָאֹמַר אֲנִי רֹאֶה מְגִלָּה עָפָה אָרְכָּהּ עֶשְׂרִים בָּאַמָּה
וְרָחְבָּהּ עֶשֶׂר בָּאַמָּה:
(ג) וַיֹּאמֶר אֵלַי זֹאת הָאָלָה הַיּוֹצֵאת עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ כִּי כָל הַגֹּנֵב מִזֶּה כָּמוֹהָ נִקָּה וְכָל
הַנִּשְׁבָּע מִזֶּה כָּמוֹהָ נִקָּה:

I looked up again, and I saw a flying scroll. "What do you see?" he asked. And I replied, "A flying scroll, twenty cubits long and ten cubits wide." "That," he explained to me, "is the curse which goes out over the whole land. For everyone who has stolen, as is forbidden on one side *of the scroll*, has gone unpunished; and everyone who has sworn *falsely*, as is forbidden on the other side of it, has gone unpunished. (Zech. 5:1)

מלאכי פרק ג

(טז) אָז נִדְבְּרוּ יִרְאֵי יְקֹוָק אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ וַיַּקְשֵׁב יְקֹוָק וַיִּשְׁמָע וַיִּכָּתֵב סֵפֶר זִכָּרוֹן לְפָנָיו
לְיִרְאֵי יְקֹוָק וּלְחֹשְׁבֵי שְׁמוֹ:
(יז) וְהָיוּ לִי אָמַר יְקֹוָק צְבָאוֹת לַיּוֹם אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה סְגֻלָּה וְחָמַלְתִּי עֲלֵיהֶם כַּאֲשֶׁר
יַחְמֹל אִישׁ עַל בְּנוֹ הָעֹבֵד אֹתוֹ:

In this vein have those who revere the LORD been talking to one another. The LORD has heard and noted it, and a scroll of remembrance has been written at His behest concerning those who revere the LORD and esteem His name. And on the day that I am preparing,

said the LORD of Hosts, they shall be My treasured possession; I will be tender toward them as a man is tender toward a son who ministers to him. (Mal.3)

תהלים פרק סט

(כח) תְּנָה עָוֺן עַל עֲוֺנָם וְאַל יָבֹאוּ בְּצִדְקָתֶךָ:
(כט) יִמָּחוּ מִסֵּפֶר חַיִּים וְעִם צַדִּיקִים אַל יִכָּתֵבוּ:

Add that to their guilt; let them have no share of Your beneficence; may they be erased from the book of life, and not be inscribed with the righteous.(Tehillim 69)

<u>משנה מסכת תענית פרק ב משנה ד</u>

[ד] על הראשונה הוא אומר מי שענה את אברהם בהר המוריה הוא יענה אתכם וישמע בקול צעקתכם היום הזה ברוך אתה ה' גואל ישראל על השניה הוא אומר מי שענה את אבותינו על ים סוף הוא יענה אתכם וישמע קול צעקתכם היום הזה ברוך אתה ה' זוכר הנשכחות על השלישית הוא אומר מי שענה את יהושע בגלגל הוא יענה אתכם וישמע קול צעקתכם היום הזה ברוך אתה ה' שומע תרועה על הרביעית הוא אומר מי שענה את שמואל במצפה הוא יענה אתכם וישמע בקול צעקתכם היום הזה ברוך אתה ה' שומע צעקה על החמישית הוא אומר מי שענה את אליהו בהר הכרמל הוא יענה אתכם וישמע בקול צעקתכם היום הזה ברוך אתה ה' שומע תפלה על הששית הוא אומר מי שענה את יונה ממעי הדגה הוא יענה אתכם וישמע בקול צעקתכם היום הזה ברוך אתה ה' העונה בעת צרה על השביעית הוא אומר מי שענה את דוד ואת שלמה בנו בירושלם הוא יענה אתכם וישמע בקול צעקתכם היום הזה ברוך אתה ה' המרחם על הארץ:

… And he ends each [of the additional six] sections with its appropriate concluding benediction. The first he concludes with, ‘He who answered Abraham on Mt. Moriah, he shall answer you and hearken this day to the voice of your cry. Blessed art thou o lord who redeemest israel. The second he concludes with, ‘he who answered our fathers at the red sea, he shall answer you and hearken this day to the voice of your cry. Blessed art thou o lord who rememberest all forgotten things…. (Ta’anit 16a)

<u>תלמוד ירושלמי מסכת ראש השנה פרק א דף נז טור א /ה"ב</u>

דאמר רבי קרוספא בשם רבי יוחנן שלש פינקסיות הם אחת של צדיקים גמורין ואחת של רשעים גמורין ואחת של בינוניים זה של צדיקים גמורין כבר נטלו איפופסי של חיים מראש השנה זה של רשעים גמורין כבר נטלו איפופיס שלהן מראש השנה של בינוניים כבר ניתן להן עשרת ימי תשובה שבין ראש השנה ליום הכיפורים אם עשו תשובה נכתבין עם הצדיקים ואם לאו נכתבין עם הרשעים מה טעמא ימחו מספר אילו הרשעים חיים אילו הצדיקים ועם צדיקים אל יכתבו אילו הבינוניים רבי חנניה חברהון דרבנן בעי ואין הקב"ה רואה את הנולד ולא שמיע דאמר רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי אין הקב"ה דן את האד' אלא בשעה שהוא עומד בה מה טעמא אל תיראי כי שמע אלהים אל קול הנער באשר הוא שם

For Rabbi Kruspa said in the name in the name of Rabbi Yokhanan, there are three registers, one for the perfectly righteous, one for the thoroughly wicked, and one for the average person. The register for the perfectly righteous has taken for them the inscription of life as of Rosh HaShannah; the one for the thoroughly wicked has taken their signature as of Rosh HaShannah; the register for the average, they have been given the ten days of

return between Rosh HaShannah and Yom Kippur, if they return they are inscribed with the righteous, if not they are inscribed with the wicked. (Jerusalemite Talmud – Rosh HaShannah 57:1; 1:2)

וּמֵאֵלָיו יִקְרָא וְחוֹתָם יַד כָּל אָדָם בּוֹ.

<u>ספרי דברים פיסקא שז</u>

דבר אחר הצור, התקיף. תמים פעלו, פעולתם של באי העולם שלימה לפניו מתן שכרם של צדיקים ומחת פורענותם של רשעים אלו לא נטלו כלום משלהם בעולם הזה ואלו לא נטלו כלום משלהם בעולם הזה ומנין שלא נטלו צדיקים כלום משלהם בעולם הזה שנאמר (תהלים לא:כ) מה רב טובך אשר צפנת ליריאיך ומנין שלא נטלו רשעים כלום משלהם בעולם הזה שנאמר (דברים לב:לד) הלא הוא כמוס עמדי חתום באוצרותי אי מתי אלו ואלו נוטלים, כי כל דרכיו משפט למחר כשהוא יושב על כסא דין יושב עם כל אחד ואחד בדין ונותן לו מה שראוי לו. אל אמונה, כשם שמשלם לצדיק גמור שכר מצוה שעשה בעולם הזה לעולם הבא כך משלם לרשע גמור שכר מצוה קלה שעשה בעולם הזה בעולם הזה. וכשם שנפרע מרשע גמור על עבירה שעשה בעולם הזה לעולם הבא כך נפרע מצדיק גמור על עבירה קלה שעשה בעולם הזה בעולם הזה. ואין עול, כשאדם נפטר מן העולם באים כל מעשיו ונפרטים לפניו ואומרים לו כך וכך עשית ביום פלוני וכך וכך עשית ביום פלוני אתה מאמין בדברים הללו והוא אומר הן אומרים לו חתום שנאמר (איוב לז:ז) ביד כל אדם יחתום לדעת כל אנשי מעשהו.צדיק וישר הוא, והוא מצדיק את הדין ואומר יפה נידנתי וכן הוא אומר +תהלים נא ו+ למען תצדק בדבריך.

Another interpretation: *The Rock* – the Powerful One – *His work is perfect*: The work of all creatures of the world is complete before Him, both the dispensing of reward to the righteous and the infliction of punishment to the wicked. Neither takes anything due to them in this world. Whence do we learn that the righteous take nothing due to them in this world? From the verse, *Oh how abundant is Thy goodness, which Thou hast laid up for then that fear Thee!* (Ps. 31:20). And whence do we learn that the wicked take nothing due to then in this world? From the verse, *Is not this laid up in store with Me, sealed up in My treasuries?* (32:34). When do both of them take (that which is due them)? *For all His ways are justice* = in the future, when He will sit upon the throne of justice, He will sit in judgment on each one and give him what is appropriate for him.

A God of faithfulness: Just as He grants the perfectly righteous a reward in the world-to-come for his performance of the commandments in this world, so does He grant the perfectly wicked a reward in this world for any minor commandment performed in this world; and just as He requites the perfectly wicked in the world-to-come for any transgression performed in this world, so does He requite the perfectly righteous in this world for any minor transgression committed in this world.

And without iniquity: When one departs from this world, all his deeds will come before him one by one and say to him, “Thus did you do on such-and-such a day, and thus did you do on such-and-such other day – do you acknowledge these matters?” And he will reply, “Yes.” He will be told, “Sign!,” as it said, *The hand of every man shall seal (it), so that all men may know his deeds* (Job 37:7).

Just and right is He: The man thereupon will justify the verdict and say, “Well was I judged,” as it is said, *That Thou mayest justify (the judgment) when Thou speakest* (Ps. 51:6). (Sifre Deut. 307)

Section 2: The Day of Judgement in Heaven and Upon Earth

פסיקתא רבתי (איש שלום) פיסקא ח - והיה בעת ההיא
ודיפתראות כתובות לפני הקב״ה [על] כל מה שבני אדם עושין, ולעתיד לבא המקום מוכיח לכל אחד ואחד מעשיו והם עומדים תמיהים, לאחד שהיה נשוי בתו של מלך והוא משכים ושואל שלומו של מלך בכל יום והמלך אומר לו כך וכך עשית בביתך כך וכך כעסת כך הכית עבדיך כך כל דבר ודבר, והיה יוצא ואומר לבני פלטין מי אמר שכך עשיתי מניין הוא יודע, אמרו לו שוטה את בתו אתה נשוי ואתה אומר מניין הוא יודע, בתו היא מגדת לו, כך האדם הזה עושה כל מה שמבקש ונפשו מגדת הכל להקדוש ברוך הוא, והקב״ה דן את האדם ואומר לו כך וכך עשית, והוא עומד ותמיה ואומר מי הודיעו שעשיתי כל אילו, והם משיבין אותו ואומרים לו שוטה שבעולם בתו את נשוי ורוחו עליך שנאמר ויפח באפיו נשמת חיים (בראשית ב׳ ז׳) ואתה אומר מניין הוא יודע, מה שאתה חושב בלבך נפשך מגדת לו כל הדברים נר אלקים נשמת אדם חופש כל חדרי בטן מחפש כל מה שבמטמניות ומגדת להקב״ה, אמר דוד אזכרה נגינתי בלילה עם לבבי אשיחה ויחפש רוחי (תהלים ע״ז ז׳) עם לבבי אני אשיח ורוחי ומגיד להקב״ה ויחפש רוחי נר אלקים נשמת אדם חופש כל חדרי בטן, לכך והיה בעת ההיא אחפש ירושלים בנרות.

Moreover records regarding everything which humans do are put in record books before the Holy One, blessed be He, so that in the time to come when the Lord reproves each and every person for his or her deeds, everyone will stand in astonishment at the God’s precise knowledge. The origin of such knowledge should be clear to them from the following parable: One who was wedded to the king’s daughter used to rise every day, early in the morning, and salute the king, and the king would say to him: “Thus, and so you did in your house. At such and such a time you were angry. At such and such a time you struck your servants,” and so on, concerning every single act. The man would go forth and say to the people of the palace, “Who told the king that I have done thus? How does he know?” Thereupon they would reply, “Fool, you are wedded to his daughter and you ask, ‘Whence does he know?’ His daughter tells him.”

So, though humans do what they want, each soul tells the Holy One, blessed be He, every single thing. Then when the Holy One, blessed be He, passes sentence upon a person, saying to him or her: “Thus and such hast thou done,” and the person astonished asks, “Who reported to God that I did all these things?”, each person should be told and told again, you are the biggest fool in the world, you are married to His daughter. That is to say His spirit is in you. As is said, *the Lord God breathed the spirit of life into his nostrils* (Gen. 2:7), and you ask, “How does He know?” Whatever you think in your heart the soul within you tells Him every single thing. *The spirit of man is the lamp of the Lord, searching all the inward parts*: it searches out whatever is hidden in the heart’s secret chamber and reports to the Holy One, blessed be He… (Pesikta Rabbati 8)

וּבְשׁוֹפָר גָּדוֹל יִתָּקַע, וְקוֹל דְּמָמָה דַּקָּה יִשָּׁמַע.

<u>ישעיהו כז</u>

(יב) והיה ביום ההוא יחבט יקוק משבלת הנהר עד נחל מצרים ואתם תלקטו לאחד אחד בני ישראל:
(יג) והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האבדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים והשתחוו ליקוק בהר הקדש בירושלם:

And in that day, the LORD will beat out *the peoples like grain* from the channel of the Euphrates to the Wadi of Egypt; and you shall be picked up one by one, O children of Israel! And in that day, a great ram's horn shall be sounded; and the strayed who are in the land of Assyria and the expelled who are in the land of Egypt shall come and worship the LORD on the holy mount, in Jerusalem. (Isa. 27)

מלכים א פרק יט

(ט) ויּב א שׁם אל המּערה ויּלן שׁם והנּה דבר יק וק אליו ויּ אמר לוֹ מה לּך פ ה אליּהוּ:
(י) ויּ אמר קנּ א קנּאתי ליק וק אל הי צבאוֹת כּי עזבוּ בריתך בּני ישׂראל את מזבּח תיך
הרסוּ ואת נביאיך הרגוּ בחרב ואוּתר אני לבדּי ויבקשׁוּ את נפשׁי לקחתהּ: (יא) ויּ אמר
צא ועמדתּ בהר לפני יק וק והנּה יק וק ע בר ורוּח גּדוֹלה וחזק מפרק הרים וּמשׁבּר
סלעים לפני יק וק ל א ברוּח יק וק ואחר הרוּח רעשׁ ל א ברעשׁ יק וק: (יב) ואחר
הרעשׁ אשׁ ל א באשׁ יק וק ואחר האשׁ קוֹל דּממה דקּה:

There he went into a cave, and there he spent the night. Then the word of the LORD came to him. He said to him, "Why are you here, Elijah?" He replied, "I am moved by zeal for the LORD, the God of Hosts, for the Israelites have forsaken Your covenant, torn down Your altars, and put Your prophets to the sword. I alone am left, and they are out to take my life." "Come out," He called, "and stand on the mountain before the LORD." And lo, the LORD passed by. There was a great and mighty wind, splitting mountains and shattering rocks by the power of the LORD; but the LORD was not in the wind. After the wind -- an earthquake; but the LORD was not in the earthquake. After the earthquake -- fire; but the LORD was not in the fire. And after the fire -- a soft murmuring sound. (I Kings 19)

<u>איוב פרק ד</u>

(יב) ואלי דבר יגנב ותקח אזני שמץ מנהו:
(יג) בשעפים מחזינות לילה בנפל תרדמה על אנשים:
(יד) פחד קראני ורעדה ורב עצמותי הפחיד:
(טו) ורוח על פני יחלף תסמר שערת בשרי:
(טז) יעמד ולא אכיר מראהו תמונה לנגד עיני דממה וקול אשמע:
(יז) האנוש מאלוה יצדק אם מעשהו יטהר גבר:
(יח) הן בעבדיו לא יאמין ובמלאכיו ישים תהלה:
(יט) אף שכני בתי חמר אשר בעפר יסודם ידכאום לפני עש:
(כ) מבקר לערב יכתו מבלי משים לנצח יאבדו:
(כא) הלא נסע יתרם בם ימותו ולא בחכמה:

A word came to me in stealth; My ear caught a whisper of it. In thought-filled visions of the night, When deep sleep falls on men, Fear and trembling came upon me, Causing all my bones to quake with fright. A wind passed by me, Making the hair of my flesh bristle.

It halted; its appearance was strange to me; A form loomed before my eyes; I heard a murmur, a voice, "Can mortals be acquitted by God? Can man be cleared by his Maker? If He cannot trust His own servants, And casts reproach on His angels, How much less those who dwell in houses of clay, Whose origin is dust, Who are crushed like the moth, Shattered between daybreak and evening, Perishing forever, unnoticed Their cord is pulled up And they die, and not with wisdom. (Job 4)

וּמַלְאָכִים יֵחָפֵזוּן. וְחִיל וּרְעָדָה יֹאחֵזוּן.

<u>תהלים פרק מח</u>

(א) שיר מזמור לבני קרח:
(ב) גדול יקוק ומהלל מאד בעיר אלהינו הר קדשו:
(ג) יפה נוף משוש כל הארץ הר ציון ירכתי צפון קרית מלך רב:
(ד) אלהים בארמנותיה נודע למשגב:
(ה) כי הנה המלכים נועדו עברו יחדו:
(ו) המה ראו כן תמהו נבהלו נחפזו:
(ז) רעדה אחזתם שם חיל כיולדה:
(ח) ברוח קדים תשבר אניות תרשיש:
(ט) כאשר שמענו כן ראינו בעיר יקוק צבאות בעיר אלהינו אלהים יכוננה עד עולם סלה:
(י) דמינו אלהים חסדך בקרב היכלך:
(יא) כשמך אלהים כן תהלתך על קצוי ארץ צדק מלאה ימינך:
(יב) ישמח הר ציון תגלנה בנות יהודה למען משפטיך:
(יג) סבו ציון והקיפוה ספרו מגדליה:
(יד) שיתו לבכם לחילה פסגו ארמנותיה למען תספרו לדור אחרון:
(טו) כי זה אלהים אלהינו עולם ועד הוא ינהגנו על מות:

A song. A psalm of the Korahites. The LORD is great and much acclaimed in the city of our God, His holy mountain -- fair-crested, joy of all the earth, Mount Zion, summit of Zaphon, city of the great king. Through its citadels, God has made Himself known as a haven. See, the kings joined forces; they advanced together. At the mere sight of it they were stunned, they were terrified, they panicked; they were seized there with a trembling, like a woman in the throes of labor, as the Tarshish fleet was wrecked in an easterly gale. The likes of what we heard we have now witnessed in the city of the LORD of hosts, in the city of our God -- may God preserve it forever! Selah. In Your temple, God, we meditate upon Your faithful care. The praise of You, God, like Your name, reaches to the ends of the earth; Your right hand is filled with beneficence. Let Mount Zion rejoice! Let the towns of Judah exult, because of Your judgments. Walk around Zion, circle it; count its towers, take note of its ramparts; go through its citadels, that you may recount it to a future age. For God -- He is our God forever; He will lead us evermore. (Psalm 48:1)

וְיֹאמְרוּ הִנֵּה יוֹם הַדִּין. לִפְקֹד עַל צְבָא מָרוֹם בַּדִּין.

<u>ישעיהו פרק כד</u>

(כא) והיה ביום ההוא יפקד יקוק על צבא המרום במרום ועל מלכי האדמה על האדמה:
(כב) ואספו אספה אסיר על בור וסגרו על מסגר ומרב ימים יפקדו:
(כג) וחפרה הלבנה ובושה החמה כי מלך יקוק צבאות בהר ציון ובירושלם ונגד זקניו כבוד:

In that day, the LORD will punish The host of heaven in heaven And the kings of the earth on earth. They shall be gathered in a dungeon As captives are gathered; And shall be locked up in a prison. But after many days they shall be remembered. Then the moon shall be ashamed, And the sun shall be abashed. For the LORD of Hosts will reign On Mount Zion and in Jerusalem, And the Presence will be revealed to His elders. (Isa. 24)

כִּי לֹא יִזְכּוּ בְּעֵינֶיךָ בַּדִּין.

איוב פרק טו

(יד) מה אנוש כי יזכה וכי יצדק ילוד אשה:
(טו) הן <בקדשו> בקדשיו לא יאמין ושמים לא זכו בעיניו:

What is man that he can be cleared of guilt, One born of woman, that he be in the right? He puts no trust in His holy ones; The heavens are not guiltless in His sight; (Job 15)

וְכָל בָּאֵי עוֹלָם יַעַבְרוּן לְפָנֶיךָ כִּבְנֵי מָרוֹן:

משנה מסכת ראש השנה פרק א משנה ב

[ב] בארבעה פרקים העולם נידון בפסח על התבואה בעצרת על פירות האילן בראש השנה כל באי העולם עוברין לפניו כבני מרון שנאמר (תהלים ל"ג) היוצר יחד לבם המבין אל כל מעשיהם ובחג נידונין על המים:

Mishnah. At four seasons [divine] judgment is passed on the world:1 at passover in respect of produce; at pentecost in respect of fruit; at new year all creatures pass before him [god] like children of maron,2 as it says, ‘he that fashioneth the heart of them all, that considereth all their doings’;3 and on tabernacles judgment is passed in respect of rain. (Rosh HaShannah 16a)

תלמוד בבלי מסכת ראש השנה דף יח עמוד א

בראש השנה כל באי העולם עוברין לפניו כבני מרון. מאי כבני מרון? הכא תרגימו כבני אמרנא. ריש לקיש אמר: כמעלות בית מרון. (אמר) רב יהודה אמר שמואל: כחיילות של בית דוד. אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: וכולן נסקרין בסקירה אחת. אמר רב נחמן בר יצחק: אף אנן נמי תנינא +תהלים לג+ היצר יחד לבם המבין אל כל מעשיהם. מאי קאמר? אילימא הכי קאמר: דברנהו לכולי עלמא ומייחד לבייהו כהדדי - והא קא חזינן דלאו הכי הוא. אלא לאו הכי קאמר: היוצר רואה יחד לבם, ומבין אל כל מעשיהם.

ON NEW YEAR ALL MANKIND PASS BEFORE HIM LIKE CHILDREN OF MARON.
What is the meaning of the expression ‘like children of Maron’? — In Babylon it was translated, ‘like a flock of sheep’. Resh Lakish said: As [in] the ascent of Beth Maron.

Rab Judah said in the name of Samuel: Like the troops of the house of David. Rabbah b. Bar Hanah said in the name of R. Johanan: [All the same] they are all viewed with a simple glance. R. Nahman b. Isaac said: We also have learnt the same idea: He that fashioneth the hearts of them all, that considereth all their doings. What does this mean? Shall I say that it means this, that [God] has created all creatures and unites all their hearts together? But we see that this is not so! No; what it means is this: 'The Creator sees their hearts together and considereth all their doings'. (RH 18a)

<u>תהלים פרק לג</u>

(א) רננו צדיקים ביקוק לישרים נאוה תהלה:
(ב) הודו ליקוק בכנור בנבל עשור זמרו לו:
(ג) שירו לו שיר חדש היטיבו נגן בתרועה:
(ד) כי ישר דבר יקוק וכל מעשהו באמונה:
(ה) אהב צדקה ומשפט חסד יקוק מלאה הארץ:
(ו) בדבר יקוק שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם:
(ז) כנס כנד מי הים נתן באצרות תהומות:
(ח) ייראו מיקוק כל הארץ ממנו יגורו כל ישבי תבל:
(ט) כי הוא אמר ויהי הוא צוה ויעמד:
(י) יקוק הפיר עצת גוים הניא מחשבות עמים:
(יא) עצת יקוק לעולם תעמד מחשבות לבו לדר ודר:
(יב) אשרי הגוי אשר יקוק אלהיו העם בחר לנחלה לו:
(יג) משמים הביט יקוק ראה את כל בני האדם:
(יד) ממכון שבתו השגיח אל כל ישבי הארץ:
(טו) היצר יחד לבם המבין אל כל מעשיהם:
(טז) אין המלך נושע ברב חיל גבור לא ינצל ברב כח:
(יז) שקר הסוס לתשועה וברב חילו לא ימלט:
(יח) הנה עין יקוק אל יראיו למיחלים לחסדו:
(יט) להציל ממות נפשם ולחיותם ברעב:
(כ) נפשנו חכתה ליקוק עזרנו ומגננו הוא:
(כא) כי בו ישמח לבנו כי בשם קדשו בטחנו:
(כב) יהי חסדך יקוק עלינו כאשר יחלנו לך:

Sing forth, O you righteous, to the LORD; it is fit that the upright acclaim Him. Praise the LORD with the lyre; with the ten-stringed harp sing to Him; sing Him a new song; play sweetly with shouts of joy. For the word of the LORD is right; His every deed is faithful. He loves what is right and just; the earth is full of the LORD's faithful care. By the word of the LORD the heavens were made, by the breath of His mouth, all their host. He heaps up the ocean waters like a mound, stores the deep in vaults. Let all the earth fear the LORD; let all the inhabitants of the world dread Him. For He spoke, and it was; He commanded, and it endured. The LORD frustrates the plans of nations, brings to naught the designs of peoples. What the LORD plans endures forever, what He designs, for ages on end. Happy the nation whose God is the LORD, the people He has chosen to be His own. The LORD looks down from heaven; He sees all mankind. From His dwelling-place He gazes on all the inhabitants of the earth -- He who fashions the hearts of them all, who discerns all their doings. Kings are not delivered by a large force; warriors are not saved by great strength; horses are a false hope for deliverance; for all their great power they provide no escape. Truly the eye of the LORD is on those who fear Him, who wait for His

faithful care to save them from death, to sustain them in famine. We set our hope on the LORD, He is our help and shield; in Him our hearts rejoice, for in His holy name we trust. May we enjoy, O LORD, Your faithful care, as we have put our hope in You. (Psalm 33:1)

כְּבַקָּרַת רוֹעֶה עֶדְרוֹ. מַעֲבִיר צֹאנוֹ תַּחַת שִׁבְטוֹ
כֵּן תַּעֲבִיר וְתִסְפֹּר וְתִפְקֹד נֶפֶשׁ כָּל חָי.

ויקרא פרק כז

(לב) וְכָל מַעְשַׂר בָּקָר וָצֹאן כֹּל אֲשֶׁר יַעֲבֹר תַּחַת הַשָּׁבֶט הָעֲשִׂירִי יִהְיֶה קֹּדֶשׁ לַיקֹוָק:

ישעיהו פרק מ

(ט) עַל הַר גָּבֹהַ עֲלִי לָךְ מְבַשֶּׂרֶת צִיּוֹן הָרִימִי בַכֹּחַ קוֹלֵךְ מְבַשֶּׂרֶת יְרוּשָׁלָם הָרִימִי אַל
תִּירָאִי אִמְרִי לְעָרֵי יְהוּדָה הִנֵּה אֱלֹהֵיכֶם:
(י) הִנֵּה אֲדֹנָי יְקֹוִק בְּחָזָק יָבוֹא וּזְרֹעוֹ מֹשְׁלָה לוֹ הִנֵּה שְׂכָרוֹ אִתּוֹ וּפְעֻלָּתוֹ לְפָנָיו:
(יא) כְּרֹעֶה עֶדְרוֹ יִרְעֶה בִּזְרֹעוֹ יְקַבֵּץ טְלָאִים וּבְחֵיקוֹ יִשָּׂא עָלוֹת יְנַהֵל:

Ascend a lofty mountain, O herald of joy to Zion; Raise your voice with power, O herald of joy to Jerusalem -- Raise it, have no fear; Announce to the cities of Judah: Behold your God! Behold, the Lord GOD comes in might, And His arm wins triumph for Him; See, His reward is with Him, His recompense before Him. Like a shepherd He pastures His flock: He gathers the lambs in His arms And carries them in His bosom; Gently He drives the mother sheep. (Isa. 40)

ירמיהו פרק לג

(י) כה אמר יקוק עוד ישמע במקום הזה אשר אתם אמרים חרב הוא מאין אדם
ומאין בהמה בערי יהודה ובחצות ירושלם הנשמות מאין אדם ומאין יושב ומאין
בהמה: (יא) קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה קול אמרים הודו את יקוק
צבאות כי טוב יקוק כי לעולם חסדו מבאים תודה בית יקוק כי אשיב את שבות
הארץ כבראשנה אמר יקוק: (יב) כה אמר יקוק צבאות עוד יהיה במקום הזה החרב
מאין אדם ועד בהמה ובכל עריו נוה רעים מרבצים צאן:
(יג) בערי ההר בערי השפלה ובערי הנגב ובארץ בנימן ובסביבי ירושלם ובערי יהודה
עד תעברנה הצאן על ידי מונה אמר יקוק:

Thus said the LORD: Again there shall be heard in this place, which you say is ruined, without man or beast -- in the towns of Judah and the streets of Jerusalem that are desolate, without man, without inhabitants, without beast -- the sound of mirth and gladness, the voice of bridegroom and bride, the voice of those who cry, "Give thanks to the LORD of Hosts, for the LORD is good, for His kindness is everlasting!" as they bring thanksgiving offerings to the House of the LORD. For I will restore the fortunes of the land as of old -- said the LORD. Thus said the LORD of Hosts: In this ruined place, without man and beast, and in all its towns, there shall again be a pasture for shepherds, where they can rest their flocks. In the towns of the hill country, in the towns of the Shephelah, and in the towns of the Negeb, in the land of Benjamin and in the environs of Jerusalem and in the towns of Judah, sheep shall pass again under the hands of one who counts them -- said the LORD. (Jer. 33)

<u>יחזקאל פרק לד</u>

(א) ויהי דבר יקוק אלי לאמר:(ב) בן אדם הנבא על רועי ישראל הנבא ואמרת אליהם
לרעים כה אמר אדני יקוק הוי רעי ישראל אשר היו רעים אותם הלוא הצאן ירעו
הרעים:(ג) את החלב תאכלו ואת הצמר תלבשו הבריאה תזבחו הצאן לא תרעו:
(ד) את הנחלות לא חזקתם ואת החולה לא רפאתם ולנשברת לא חבשתם ואת נדחת
לא השבתם ואת האבדת לא בקשתם ובחזקה רדיתם אתם ובפרך:(ה) ותפוצינה
מבלי רעה ותהיינה לאכלה לכל חית השדה ותפוצינה:(ו) ישגו צאני בכל ההרים ועל
כל גבעה רמה ועל כל פני הארץ נפצו צאני ואין דורש ואין מבקש:(ז) לכן רעים שמעו
את דבר יקוק:(ח) חי אני נאם אדני יקוק אם לא יען היות צאני לבז ותהיינה צאני
לאכלה לכל חית השדה מאין רעה ולא דרשו רעי את צאני וירעו הרעים אותם ואת
צאני לא רעו: (ט) לכן הרעים שמעו דבר יקוק:(י) כה אמר אדני יקוק הנני אל הרעים
ודרשתי את צאני מידם והשבתים מרעות צאן ולא ירעו עוד הרעים אותם והצלתי
צאני מפיהם ולא תהיין להם לאכלה: (יא) כי כה אמר אדני יקוק הנני אני ודרשתי
את צאני ובקרתים:(יב) כבקרת רעה עדרו ביום היותו בתוך צאנו נפרשות כן אבקר
את צאני והצלתי אתהם מכל המקומת אשר נפצו שם ביום ענן וערפל:(יג) והוצאתים
מן העמים וקבצתים מן הארצות והביאתים אל אדמתם ורעיתים אל הרי ישראל
באפיקים ובכל מושבי הארץ:(יד) במרעה טוב ארעה אתם ובהרי מרום ישראל יהיה
נוהם שם תרבצנה בנוה טוב ומרעה שמן תרעינה אל הרי ישראל:(טו) אני ארעה צאני
ואני ארביצם נאם אדני יקוק:(טז) את האבדת אבקש ואת הנדחת אשיב ולנשברת
אחבש ואת החולה אחזק ואת השמנה ואת החזקה אשמיד ארענה במשפט:
(יז) ואתנה צאני כה אמר אדני יקוק הנני שפט בין שה לשה לאילים ולעתודים:
(יח) המעט מכם המרעה הטוב תרעו ויתר מרעיכם תרמסו ברגליכם ומשקע מים
תשתו ואת הנותרים ברגליכם תרפשון:(יט) וצאני מרמס רגליכם תרעינה ומרפש
רגליכם תשתינה:

The word of the LORD came to me: O mortal, prophesy against the shepherds of Israel. Prophesy, and say to them: To the shepherds: Thus said the Lord GOD: Ah, you shepherds of Israel, who have been tending yourselves! Is it not the flock that the shepherds ought to tend? You partake of the fat, you clothe yourselves with the wool, and you slaughter the fatlings; but you do not tend the flock. You have not sustained the weak, healed the sick, or bandaged the injured; you have not brought back the strayed, or looked for the lost; but you have driven them with harsh rigor, and they have been scattered for want of anyone to tend them; scattered, they have become prey for every wild beast. My sheep stray through all the mountains and over every lofty hill; My flock is scattered all over the face of the earth, with none to take thought of them and none to seek them. Hear then, O shepherds, the word of the LORD! As I live -- declares the Lord GOD: Because My flock has been a spoil -- My flock has been a prey for all the wild beasts, for want of anyone to tend them since My shepherds have not taken thought of My flock, for the shepherds tended themselves instead of tending the flock -- hear indeed, O shepherds, the word of the LORD: Thus said the Lord GOD: I am going to deal with the shepherds! I will demand a reckoning of them for My flock, and I will dismiss them from tending the flock. The shepherds shall not tend themselves any more; for I will rescue My flock from their mouths, and it shall not be their prey. For thus said the Lord GOD: Here am I! I am going to take thought for My flock and I will seek them out. As a shepherd seeks out his flock when some *animals* in his flock have gotten separated, so I will seek out My flock, I will rescue them from all the places to which they were scattered on a day of cloud and gloom.

I will take them out from the peoples and gather them from the countries, and I will bring them to their own land, and will pasture them on the mountains of Israel, by the watercourses and in all the settled portions of the land. I will feed them in good grazing land, and the lofty hills of Israel shall be their pasture. There, in the hills of Israel, they shall lie down in a good pasture and shall feed on rich grazing land. I Myself will graze My flock, and I Myself will let them lie down -- declares the Lord GOD. I will look for the lost, and I will bring back the strayed; I will bandage the injured, and I will sustain the weak; and the fat and healthy ones I will destroy. I will tend them rightly. And as for you, My flock, thus said the Lord GOD: I am going to judge between one animal and another. To the rams and the bucks: Is it not enough for you to graze on choice grazing ground, but you must also trample with your feet what is left from your grazing? And is it not enough for you to drink clear water, but you must also muddy with your feet what is left? And must My flock graze on what your feet have trampled and drink what your feet have muddied? Assuredly, thus said the Lord GOD to them: Here am I, I am going to decide between the stout animals and the lean. Because you pushed with flank and shoulder against the feeble ones and butted them with your horns until you scattered them abroad, I will rescue My flock and they shall no longer be a spoil. I will decide between one animal and another. Then I will appoint a single shepherd over them to tend them -- My servant David. He shall tend them, he shall be a shepherd to them. I the LORD will be their God, and My servant David shall be a ruler among them -- I the LORD have spoken. And I will grant them a covenant of friendship. I will banish vicious beasts from their land, and they shall live secure in the wasteland, they shall even sleep in the woodland. I will make these and the environs of My hill a blessing: I will send down the rain in its season, rains that bring blessing. The trees of the field shall yield their fruit and the land shall yield its produce. *My people* shall continue secure on its own soil. They shall know that I am the LORD when I break the bars of their yoke and rescue them from those who enslave them. They shall no longer be a spoil for the nations, and the beasts of the earth shall not devour them; they shall dwell secure and untroubled. I shall establish for them a planting of renown; they shall no more be carried off by famine, and they shall not have to bear again the taunts of the nations. They shall know that I the LORD their God am with them and they, the House of Israel, are My people -- declares the Lord GOD. For you, My flock, flock that I tend, are men; and I am your God -- declares the Lord GOD. **(**Ezekiel 34:1)

וְתַחְתֹּךְ קִצְבָה לְכָל בְּרִיָּה. וְתִכְתֹּב אֶת גְּזַר דִּינָם:

<u>תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף ז עמוד ב</u>

ושפטתם צדק, אמר ריש לקיש: צדק את הדין ואחר כך חתכהו

As for the text quoted above, You shall judge righteously. Resh Lakish says that it means: Consider rightly all the aspects of the case before giving the decision. (Sanhedrin 76)

Section 3: Rosh HaShanna and Yom Kippur: Days of Trial and Verdict

בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה יִכָּתֵבוּן. וּבְיוֹם צוֹם כִּפּוּר יֵחָתֵמוּן.

<u>תלמוד ירושלמי מסכת ראש השנה פרק א דף נז טור א /ה"ב</u>
ייאית תניי תני כולהם נידונין בראש השנה וגזר דינו של כל אחד ואחד מתחתם בראש השנה אית תניי תני כולהם נידונין בראש השנה וגזר דינו של כל אחד ואחד מתחתם ביום הכיפורים אית תניי תני כולהם נידונין בראש השנה וגזר דינו של כל אחד ואחד מתחתם בזמנו אית תניי תני כל אחד ואחד נידון בזמנו וגזר דינו של כל אחד ואחד מתחתם בזמנו מתניתא כמאן דאמר כולהם נידונין בראש השנה וגזר דינו של כל אחד ואחד מתחתם בזמנו דתנינן ובחג נידונין על המים מלתיה דרב אמרה כולהם נידונין בראש השנה וגזר דינו של אחד מהן מתחתם בראש השנה דתני בתקיעיתא דרב זה היום תחילת מעשיך זכרון ליום ראשון כי חוק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב ועל המדינות בו יאמר אי זו לחרב ואי זו לשלום אי זו לרעב ואיזו לשובע ובריות בו יפקדו להזכירם לחיים ולמות ודלא כרבי יוסה דרבי יוסי אמר יחיד נידון בכל שעה מה טעמא ותפקדנו לבקרים לרגעים תבחננו ותפקדנו לבקרים זו פרנסתו לרגעים תבחננו זו אבילתו רבי יצחק רבה בשם רבי מלך וציבור נידונין בכל יום מה טעמא לעשות משפט עבדו ומשפט עמו ישראל דבר יום ביומו אמר רבי לוי והוא ישפוט תבל בצדק ידין לאומים במישרים הקב'ה דן את ישראל ביום בשעה שהן עסוקין במצות ואת האומות בלילה בשעה שהן בטילין מן העבירות שמואל אמר מי שהוא דן את ישראל הוא דן את האומות מה מקיים שמואל ידין לאומים במישרים דנן כשירים שבהן מזכיר להם מעשה יתרו מזכיר להן מעשה רחב הזונה

There is a teaching that says (Re the Mishna R.H. 16a) they are all judged on Rosh HaShannah, and the verdict of each is sealed on Yom Kippur. There is a teaching that teaches, they are all judged on Rosh HaShannah, and the verdict of each is sealed in its season. There is a teaching that teaches, each one is judged in its season and each one's verdict is sealed in its season. The Mishna is in accordance with the one that says, they are all judged on Rosh HaShannah and the decree of each one is sealed in its season…Rav says they are all judged on Rosh HaShannah and the decree of each one is sealed on Rosh HaShannah. As we learned in the Shofar sounding service of Rav: This day is the beginning of your creation, it is a remembrance of the first day…And for the nations of the world on this day is it declared, which to the sword and which to peace, which to famine and which to plenty; all creatures are judged and remembered for life or for death." (Jerusalem Talmud R.H. 1:2)

<u>פסיקתא דרב כהנא (מנדלבוים) פיסקא כג - ראש השנה</u>
ראש השנה.
[א] לעולם יי' דברך נצב בשמים (תהלים קיט: פט). תני ר' אליע' בעשרים וחמשה באלול נברא העולם. ואתיא דרב כהדא דתני ר' אליע', דתניא בתקיעתא דרב זה היום תחילת מעשיך זכרון ליום ראשון וגו'. כי חק לישראל הוא משפט וג' (שם /תהלים/ פא: ה). על המדינות בו יאמר איזו לחרב ואיזו לשלום, איזו לרעב ואיזו לשובע, איזו למות ואיזו לחיים, ובריות בו יפקדו להזכירם חיים ומות, נמצאת אומ' בראש השנה נברא אדם הראשון. בשעה ראשונה עלה במחשבה, בשנייה נמלך במלאכי השרת, בשלישית כינס

עפרו, ברביעית גיבלו, בחמישית ריקמו, בשישית העמידו גולם על רגליו, בשביעי׳ זרק בו נשמה, בשמינית הכניסו לגן עדן, בתשיעית ציוהו, בעשירית עבר על ציוהו, באחת עשרה נידון, בשתים עשרה יצא בדימוס מלפני הק״ב /הקב״ה/. א׳ לו הקב״ה, אדם, זה סימן לבניך כשם שנכנסתה לפניי בדין ביום הזה ויצאתה בדימוס, כך עתידין בניך להיות נכנסין לפניי בדין ביום הזה ויוצאין בדימוס. אימתי, בחדש השביעי באחד לחדש (ויקרא כג : כד).

For ever, O Lord [of mercy], Thy word standeth fast in heaven (Ps. 119:89). In a Baraita, R. Eliezer taught: The creation of the world was begun on the twenty-fifth day of Elul. Rab's opinion [as expressed in his version of the Shofar Service] coincides with what R. Eliezer taught in the Baraita. In Rab's version of the Shofar Service it is said: "This day [of Tishri], when the intention of Thy works began to reveal itself [in the making of man], whall ever provide a reminder of [the judgment Thou didst pronounce] on the first New Year's Day, the day which, *as decreed by Israel ever calls for judgment by the God of Jacob* (Ps. 81:5). Hence, on the first day of Tishri, New Year's Day, sentence is pronounced upon the countries of the world – those destined for war and those destined for peace, those for famine and those for plenty, those for death and those for life; on this day the lives of mortals are scrutinized to determine who is to have life and who is to have death." [This pronouncing of divine sentence on New Year's Day is] a reminder to mankind that on New Year's Day, the day Adam was created, [was the day he sinned and had divine sentence pronounced upon him]. In the first hour of the Day, he came into existence as a thought in God's mind; in the second hour, God consulted the ministering angels [as to whether He should create him]; in the third hour, God gathered up the dust from which He was to make him; in the fourth, God kneaded the dust; in the fifth, God jointed the parts; in the sixth, God stood Adam up as a thing yet incomplete; in the seventh, God put the breath of life into him; in the eighth, God brought him into the Garden of Eden; in the ninth, God gave him a command; in the tenth, he transgressed the command given him; in the eleventh, he was brought to judgment; in the twelfth, he went forth from the Holy One's presence a free man. The Holy One said to him: Let the fact that thou goest forth free be a sign for thy children. Even as thou camest into My presence for judgment on this day and didst go forth free, so will thy children come into my presence for judgment on this day and go forth free. When? [Year after year], *In the seventh month, in the first day of the month* (Lev. 23:24). (PDRK 23:1)

כַּמָּה יַעַבְרוּן. וְכַמָּה יִבָּרֵאוּן. מִי יִחְיֶה וּמִי יָמוּת.
מִי בְקִצּוֹ. וּמִי לֹא בְּקִצּוֹ. מִי בַמַּיִם. וּמִי בָאֵשׁ.
מִי בַחֶרֶב. וּמִי בַחַיָּה. מִי בָרָעָב. וּמִי בַצָּמָא.
מִי בָרַעַשׁ. וּמִי בַמַּגֵּפָה. מִי בַחֲנִיקָה. וּמִי בַסְּקִילָה:
מִי יָנוּחַ. וּמִי יָנוּעַ. מִי יִשָּׁקֵט. וּמִי יִטָּרֵף.
מִי יִשָּׁלֵו. וּמִי יִתְיַסָּר. מִי יֵעָנִי. וּמִי יֵעָשֵׁר. מִי יִשָּׁפֵל וּמִי יָרוּם:

תהלים פרק סו

(ה) לְכוּ וּרְאוּ מִפְעֲלוֹת אֱלֹהִים נוֹרָא עֲלִילָה עַל בְּנֵי אָדָם: (ו) הָפַךְ יָם לְיַבָּשָׁה בַּנָּהָר יַעַבְרוּ
בְרָגֶל שָׁם נִשְׂמְחָה בּוֹ: (ז) מֹשֵׁל בִּגְבוּרָתוֹ עוֹלָם עֵינָיו בַּגּוֹיִם תִּצְפֶּינָה הַסּוֹרְרִים אַל ירימו
יָרוּמוּ לָמוֹ סֶלָה: (ח) בָּרְכוּ עַמִּים אֱלֹהֵינוּ וְהַשְׁמִיעוּ קוֹל תְּהִלָּתוֹ: (ט) הַשָּׂם נַפְשֵׁנוּ בַּחַיִּים
וְלֹא נָתַן לַמּוֹט רַגְלֵנוּ: (י) כִּי בְחַנְתָּנוּ אֱלֹהִים צְרַפְתָּנוּ כִּצְרָף כָּסֶף: (יא) הֲבֵאתָנוּ בַמְּצוּדָה
שַׂמְתָּ מוּעָקָה בְמָתְנֵינוּ: (יב) הִרְכַּבְתָּ אֱנוֹשׁ לְרֹאשֵׁנוּ בָּאנוּ בָאֵשׁ וּבַמַּיִם וַתּוֹצִיאֵנוּ לָרְוָיָה:

Come and see the works of God, who is held in awe by men for His acts. He turned the sea into dry land; they crossed the river on foot; we therefore rejoice in Him. He rules forever in His might; His eyes scan the nations; let the rebellious not assert themselves. Selah. O peoples, bless our God, celebrate His praises; who has granted us life, and has not let our feet slip. You have tried us, O God, refining us, as one refines silver. You have caught us in a net, caught us in trammels. You have let men ride over us; we have endured fire and water, and You have brought us through to prosperity. (Tehillim 66)

<u>יחזקאל פרק ה</u>

(טז) בְּשַׁלְּחִי אֶת חִצֵּי הָרָעָב הָרָעִים בָּהֶם אֲשֶׁר הָיוּ לְמַשְׁחִית אֲשֶׁר אֲשַׁלַּח אוֹתָם לְשַׁחֶתְכֶם
וְרָעָב אֹסֵף עֲלֵיכֶם וְשָׁבַרְתִּי לָכֶם מַטֵּה לָחֶם:
(יז) וְשִׁלַּחְתִּי עֲלֵיכֶם רָעָב וְחַיָּה רָעָה וְשִׁכְּלֻךְ וְדֶבֶר וָדָם יַעֲבָר בָּךְ וְחֶרֶב אָבִיא עָלַיִךְ אֲנִי
יְקֹוָק דִּבַּרְתִּי:

When I loose the deadly arrows of famine against those doomed to destruction, when I loose them against you to destroy you, I will heap more famine upon you and break your staff of bread. I will let loose against you famine and wild beasts and they shall bereave you; pestilence and bloodshed shall sweep through you, and I will bring the sword upon you. I the LORD have spoken. (Ez.5)

<u>איוב פרק לז</u>

(ה) יַרְעֵם אֵל בְּקוֹלוֹ נִפְלָאוֹת עֹשֶׂה גְדֹלוֹת וְלֹא נֵדָע: (ו) כִּי לַשֶּׁלֶג יֹאמַר הֱוֵא אָרֶץ וְגֶשֶׁם
מָטָר וְגֶשֶׁם מִטְרוֹת עֻזּוֹ: (ז) בְּיַד כָּל אָדָם יַחְתּוֹם לָדַעַת כָּל אַנְשֵׁי מַעֲשֵׂהוּ: (ח) וַתָּבֹא חַיָּה
בְמוֹ אָרֶב וּבִמְעוֹנֹתֶיהָ תִשְׁכֹּן: (ט) מִן הַחֶדֶר תָּבוֹא סוּפָה וּמִמְּזָרִים קָרָה: (י) מִנִּשְׁמַת אֵל
יִתֶּן קָרַח וְרֹחַב מַיִם בְּמוּצָק: (יא) אַף בְּרִי יַטְרִיחַ עָב יָפִיץ עֲנַן אוֹרוֹ: (יב) וְהוּא מְסִבּוֹת
מִתְהַפֵּךְ בתחבולתו בְּתַחְבּוּלֹתָיו לְפָעֳלָם כֹּל אֲשֶׁר יְצַוֵּם עַל פְּנֵי תֵבֵל אָרְצָה: (יג) אִם לְשֵׁבֶט
אִם לְאַרְצוֹ אִם לְחֶסֶד יַמְצִאֵהוּ: (יד) הַאֲזִינָה זֹּאת אִיּוֹב עֲמֹד וְהִתְבּוֹנֵן נִפְלְאוֹת אֵל:

God thunders marvelously with His voice; He works wonders that we cannot understand. He commands the snow, "Fall to the ground!" And the downpour of rain, His mighty downpour of rain, Is as a sign on every man's hand, That all men may know His doings. Then the beast enters its lair, And remains in its den. The storm wind comes from its chamber, And the cold from the constellations. By the breath of God ice is formed, And the expanse of water becomes solid. He also loads the clouds with moisture And scatters His lightning-clouds. He keeps turning events by His stratagems, That they might accomplish all that He commands them Throughout the inhabited earth, Causing each of them to happen to His land, Whether as a scourge or as a blessing. Give ear to this, Job; Stop to consider the marvels of God. (Job 37)

וּתְשׁוּבָה וּצְדָקָה וּתְפִלָּה מַעֲבִירִין אֶת רֹעַ הַגְּזֵרָה

תלמוד ירושלמי מסכת תענית פרק ב דף סה טור ב /ה"א

אמר רבי לעזר שלשה דברים מבטלין את הגזירה קשה ואילו הן תפילה וצדקה ותשובה ושלשתן בפסוק אחד ויכנעו עמי אשר נקרא שמי עליהם ויתפללו זו תפילה ויבקשו פני זו צדקה כמה דאת אמר אני בצדק אחזה פניך וישובו מדרכיהם הרעים זו תשובה אם עשו כן מה כתיב תמן ואני אשמע השמים ואסלח לחטאתם וארפא את ארצם

Rabbi Eleazar said, There are three that nullify the harsh verdict and they are: prayer, tzedakah, and return, and these three are found in one verse "when My people who bear My name humble themselves and pray…" this is prayer; "and seek My face," this is tzedakah as it is written, "I will receive your face amidst Tzedakah." "And they will turn from their evil ways," this is Teshuva - return. If they do so, what is then written? "I will hear from heaven above and I will forgive their sins, and I will heal their land." (JT. Ta'anit 2:5; II Chronicles 7:14)

בראשית רבה (תיאודור-אלבק) פרשה מד

ר' יודן בשם ר' לעזר שלשה דברים מבטלים את הגזירה ואילו הן תפילה וצדקה ותשובה, ושלשתן בפסוק אחד ויכנעו עמי אשר נקרא שמי עליו ויתפללו (דה"ב =דברי הימים ב'= ז יד) הרי תפילה, ויבקשו פני (שם שם /דברי הימים ב' ז'/) הרי צדקה היך דאת אמר אני בצדק אחזה פניך (תהלים יז טו), וישובו מדרכם הרעה (דה"ב שם /דברי הימים ב' ז'/) הרי תשובה ואחרכך אסלח לעונם (שם שם /דברי הימים ב' ז'/), ר' הונא בשם ר' יוסף אף שינוי השם ומעשה טוב, שינוי השם מאברהם ושרה, מעשה טוב מאנשי נינוה שנ' וירא האלהים את מעשיהם כי שבו וגו' (יונה ג י), ויש א' אף שינוי מקום שנ' ויאמר ייי אל אברם לך לך (בראשית יב א), ר' מנא אמר אף תענית שנ' יענך ייי ביום צרה (תהלים כ ב), רבא בר מחסיא ורב חמא בר גוריא בשם רב יפה תענית לחלום כאש בנעורת, אמר רב יוסף ובו ביום ואפילו בשבת.

R. Judan said in R. Leazar's name: Three things nullify a decree [of evil], viz. prayer, righteousness, and repentance. And the three are enumerated in one verse: If My people, upon whom My Name is called, shall humble themselves, and pray (II Chron. VII, 14)- here you have prayer; And seek My face (ib.) alludes to righteousness, as you read, I shall behold Thy face in righteousness (Ps. XVII, 15); And turn from their evil ways (II Chron. loc. cit.) denotes repentance; after that, Then will I forgive their sin (ib.). R. Huna said in R. Joseph's name: Also change of name and good deeds. Change of name is learned from Abraham and Sarah. Good deeds, from the people of Nineveh, for it says, And God saw their works, that they turned from their evil ways (Jonah III, 10). Some say, change of place, too, for it says, Now the Lord said unto Abram: Get thee out of thy country, etc. (Gen. XII, 1). R. Huna said: Also fasting, as it says, The Lord answer thee in the day of trouble (Ps. XX, 20). Raba b. Mehasia and R. Hama b. Guria said in Rab's name: Fasting is

as effective for counteracting an evil dream as fire for consuming tow. R. Joseph said: Providing it is done on the same day, even on the Sabbath. (Ber. Rab. 44)

<u>תלמוד בבלי מסכת ראש השנה דף טז עמוד ב</u>

ואמר רבי יצחק: ארבעה דברים מקרעין גזר דינו של אדם, אלו הן: צדקה, צעקה, שינוי השם, ושינוי מעשה. צדקה - דכתיב +משלי י+ וצדקה תציל ממות, צעקה - דכתיב +תהלים קז+ ויצעקו אל ה' בצר להם וממצקותיהם יוציאם, שינוי השם - דכתיב +בראשית יז+ שרי אשתך לא תקרא את שמה שרי כי שרה שמה, וכתיב וברכתי אתה וגם נתתי ממנה לך בן, שינוי מעשה - דכתיב +יונה ג+ וירא האלהים את מעשיהם, וכתיב +יונה ג+ וינחם האלהים על הרעה אשר דבר לעשות להם ולא עשה. ויש אומרים: אף שינוי מקום, דכתיב +בראשית יב+ ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך, והדר ואעשך לגוי גדול. ואידך - ההוא זכותא דארץ ישראל הוא דאהניא ליה.

R. Isaac further said: Four things cancel the doom of a man, namely, charity, supplication, change of name and change of conduct. Charity, as it is written, And charity delivereth from death. Supplication, as it is written, Then they cried unto the Lord in their trouble, and he delivered them out of their distresses. Change of name, as it is written, As for Sarai thy wife, thou shalt not call her name Sarai, but Sarah shall her name be; and it continues, And I will bless her and moreover I will give thee a son of her. Change of conduct, as it is written, And God saw their works, and it continues, and God repented of the evil which he said he would do unto them and he did it not. Some say that change of place [also avails], as it is written, Now the Lord said unto Abram, Get thee out of thy country, and it proceeds, and I will make of thee a great nation. And the other [— why does he not reckon this]? — In that case it was the merit of the land of Israel which availed him. (RH 16b)

Section 4: The Compassionate One, and the Frail Mortal

כִּי כְשִׁמְךָ כֵּן תְּהִלָּתֶךָ. קָשֶׁה לִכְעֹס וְנֹחַ לִרְצוֹת:

<u>תהלים פרק מח</u>

(א) שיר מזמור לבני קרח:
(ב) גדול יקוק ומהלל מאד בעיר אלהינו הר קדשו:
(ג) יפה נוף משוש כל הארץ הר ציון ירכתי צפון קרית מלך רב:
(ד) אלהים בארמנותיה נודע למשגב:
(ה) כי הנה המלכים נועדו עברו יחדו:
(ו) המה ראו כן תמהו נבהלו נחפזו:
(ז) רעדה אחזתם שם חיל כיולדה:
(ח) ברוח קדים תשבר אניות תרשיש:
(ט) כאשר שמענו כן ראינו בעיר יקוק צבאות בעיר אלהינו אלהים יכוננה עד עולם סלה:
(י) דמינו אלהים חסדך בקרב היכלך:
(יא) כשמך אלהים כן תהלתך על קצוי ארץ צדק מלאה ימינך:
(יב) ישמח הר ציון תגלנה בנות יהודה למען משפטיך:
(יג) סבו ציון והקיפוה ספרו מגדליה:
(יד) שיתו לבכם לחילה פסגו ארמנותיה למען תספרו לדור אחרון:
(טו) כי זה אלהים אלהינו עולם ועד הוא ינהגנו על מות:

A song. A psalm of the Korahites. The LORD is great and much acclaimed in the city of our God, His holy mountain -- fair-crested, joy of all the earth, Mount Zion, summit of Zaphon, city of the great king. Through its citadels, God has made Himself known as a haven. See, the kings joined forces; they advanced together. At the mere sight of it they were stunned, they were terrified, they panicked; they were seized there with a trembling, like a woman in the throes of labor, as the Tarshish fleet was wrecked in an easterly gale. The likes of what we heard we have now witnessed in the city of the LORD of hosts, in the city of our God -- may God preserve it forever! Selah. In Your temple, God, we meditate upon Your faithful care. The praise of You, God, like Your name, reaches to the ends of the earth; Your right hand is filled with beneficence. Let Mount Zion rejoice! Let the towns of Judah exult, because of Your judgments. Walk around Zion, circle it; count its towers, take note of its ramparts; go through its citadels, that you may recount it to a future age. For God -- He is our God forever; He will lead us evermore **(**Psalm 48:1).

<u>משנה מסכת אבות פרק ה משנה יא</u>

[י] ארבע מדות בדעות נוח לכעוס ונוח לרצות יצא שכרו בהפסדו קשה לכעוס וקשה לרצות יצא הפסדו בשכרו קשה לכעוס ונוח לרצות חסיד נוח לכעוס וקשה לרצות רשע:

Mishnah. [there are] four types of character in [respect of] temperaments: easy to become angry, and easy to be pacified: his gain disappears in his loss; hard to become angry, and hard to be pacified: his loss disappears in his gain; hard to become angry and easy to be pacified: [he is] a pious man; easy to become angry and hard to be pacified: [he is] a wicked man. (Avot 5:11)

כִּי לֹא תַחְפֹּץ בְּמוֹת הַמֵּת. כִּי אִם בְּשׁוּבוֹ מִדַּרְכּוֹ וְחָיָה.

<u>יחזקאל פרק יח</u>

(כז) ובשוב רשע מרשעתו אשר עשה ויעש משפט וצדקה הוא את נפשו יחיה:
(כח) ויראה <וישוב> וישב מכל פשעיו אשר עשה חיו יחיה לא ימות:
(כט) ואמרו בית ישראל לא יתכן דרך אדני הדרכי לא יתכנו בית ישראל הלא דרכיכם לא יתכן:
(ל) לכן איש כדרכיו אשפט אתכם בית ישראל נאם אדני יקוק שובו והשיבו מכל פשעיכם ולא יהיה לכם למכשול עון:
(לא) השליכו מעליכם את כל פשעיכם אשר פשעתם בם ועשו לכם לב חדש ורוח חדשה ולמה תמתו בית ישראל:
(לב) כי לא אחפץ במות המת נאם אדני יקוק והשיבו וחיו:

And if a wicked person turns back from the wickedness that he practiced and does what is just and right, such a person shall save his life. Because he took heed and turned back from all the transgressions that he committed, he shall live; he shall not die. Yet the House of Israel say, "The way of the LORD is unfair." Are My ways unfair, O House of Israel? It is your ways that are unfair! Be assured, O House of Israel, I will judge each one of you according to his ways -- declares the Lord GOD. Repent and turn back from your transgressions; let them not be a stumbling block of guilt for you. Cast away all the transgressions by which you have offended, and get yourselves a new heart and a new

spirit, that you may not die, O House of Israel. For it is not My desire that anyone shall die -- declares the Lord GOD. Repent, therefore, and live! (Ez. 18)

<u>יחזקאל פרק יח</u>

(כא) והרשע כי ישוב מכל <חטאתו> חטאתיו אשר עשה ושמר את כל חקותי ועשה משפט וצדקה חיה יחיה לא ימות:
(כב) כל פשעיו אשר עשה לא יזכרו לו בצדקתו אשר עשה יחיה:
(כג) החפץ אחפץ מות רשע נאם אדני יקוק הלוא בשובו מדרכיו וחיה:

Moreover, if the wicked one repents of all the sins that he committed and keeps all My laws and does what is just and right, he shall live; he shall not die. None of the transgressions he committed shall be remembered against him; because of the righteousness he has practiced, he shall live. Is it my desire that a wicked person shall die? -- says the Lord GOD. It is rather that he shall turn back from his ways and live. (Ez. 18)

<u>יחזקאל פרק לג</u>

(א) ויהי דבר יקוק אלי לאמר:
(ב) בן אדם דבר אל בני עמך ואמרת אליהם ארץ כי אביא עליה חרב ולקחו עם הארץ איש אחד מקציהם ונתנו אתו להם לצפה:
(ג) וראה את החרב באה על הארץ ותקע בשופר והזהיר את העם:
(ד) ושמע השמע את קול השופר ולא נזהר ותבוא חרב ותקחהו דמו בראשו יהיה:
(ה) את קול השופר שמע ולא נזהר דמו בו יהיה והוא נזהר נפשו מלט:
(ו) והצפה כי יראה את החרב באה ולא תקע בשופר והעם לא נזהר ותבוא חרב ותקח מהם נפש הוא בעונו נלקח ודמו מיד הצפה אדרש:
(ז) ואתה בן אדם צפה נתתיך לבית ישראל ושמעת מפי דבר והזהרת אתם ממני:
(ח) באמרי לרשע רשע מות תמות ולא דברת להזהיר רשע מדרכו הוא רשע בעונו ימות ודמו מידך אבקש:
(ט) ואתה כי הזהרת רשע מדרכו לשוב ממנה ולא שב מדרכו הוא בעונו ימות ואתה נפשך הצלת:
(י) ואתה בן אדם אמר אל בית ישראל כן אמרתם לאמר כי פשעינו וחטאתינו עלינו ובם אנחנו נמקים ואיך נחיה:
(יא) אמר אליהם חי אני נאם אדני יקוק אם אחפץ במות הרשע כי אם בשוב רשע מדרכו וחיה שובו שובו מדרכיכם הרעים ולמה תמותו בית ישראל: פ

The word of the LORD came to me: O mortal, speak to your fellow countrymen and say to them: When I bring the sword against a country, the citizens of that country take one of their number and appoint him their watchman. Suppose he sees the sword advancing against the country, and he blows the horn and warns the people. If anybody hears the sound of the horn but ignores the warning, and the sword comes and dispatches him, his blood shall be on his own head. Since he heard the sound of the horn but ignored the warning, his bloodguilt shall be upon himself; had he taken the warning, he would have saved his life. But if the watchman sees the sword advancing and does not blow the horn, so that the people are not warned, and the sword comes and destroys one of them, that person was destroyed for his own sins; however, I will demand a reckoning for his blood

from the watchman. Now, O mortal, I have appointed you a watchman for the House of Israel; and whenever you hear a message from My mouth, you must transmit My warning to them. When I say to the wicked, "Wicked man, you shall die," but you have not spoken to warn the wicked man against his way, he, that wicked man, shall die for his sins, but I will demand a reckoning for his blood from you. But if you have warned the wicked man to turn back from his way, and he has not turned from his way, he shall die for his own sins, but you will have saved your life. Now, O mortal, say to the House of Israel: This is what you have been saying: "Our transgressions and our sins weigh heavily upon us; we are sick at heart about them. How can we survive?" Say to them: As I live -- declares the Lord GOD -- it is not My desire that the wicked shall die, but that the wicked turn from his *evil* ways and live. Turn back, turn back from your evil ways, that you may not die, O House of Israel! **(**Ezekiel 33:1)

וְעַד יוֹם מוֹתוֹ תְּחַכֶּה לוֹ. אִם יָשׁוּב מִיָּד תְּקַבְּלוֹ:

פרקי דרבי אליעזר (היגר) - "חורב" פרק מב

התשובה ומעשים טובים כתריס בפני הפורענות, ר' ישמעאל אומ' אלו לא נבראת התשובה לא היה העולם עומד, אלא הואיל ונבראת התשובה והב"ה ימינו פשוטה לקבל שבים בכל, ואמ' שובו בנים שובבים שובו בני אדם, ותדע לך כח התשובה בא וראה מאחאב מלך ישראל שגזל וחמד ורצח שנ' הרצחת וגם ירשת ושלח וקרא ליהושפט מלך יהודה והיה נותן לו מלקות ארבעים בכל יום שלשה פעמים ובצום ובתפלה היה משכים ומעריב לפני הב"ה ועוסק בתורה כל ימיו ולא חזר על מעשיו הרעים עוד ונרצת בתשובתו, שנ' הראית כי נכנע אחאב מפני

Teshuva – return and good deeds are like a shield in the face of harsh judgment. Rabbi Ishmael said, “If Teshuva – return had not been created the world could not endure, but rather since Teshuva was created the hand of the Holy One, blessed be He, is extended to receive those who return to Him…and mark well the power of Teshuva – return, come and study the case of Ahab King of Israel, who stole and who coveted and who murdered”…and he then summoned Yehoshafat King of Judah who whipped him three times a day, forty lashes amidst fasting and prayer; and he rose every morning in prayer and every evening he ended the day in prayer before the Holy One, blessed be He; and he immersed himself in Torah all his days, and did not return to his evil ways, he was accepted in Teshuva. (Pirkei D’Rabbi Eliezer 42)

אֱמֶת כִּי אַתָּה הוּא יוֹצְרָם וְיוֹדֵעַ יִצְרָם. כִּי הֵם בָּשָׂר וָדָם:

תהלים פרק לג

(יד) ממכון שבתו השגיח אל כל ישבי הארץ:
(טו) היצר יחד לבם המבין אל כל מעשיהם:

From His dwelling-place He gazes on all the inhabitants of the earth -- He who fashions the hearts of them all, who discerns all their doings. (Ps. 33)

אָדָם יְסוֹדוֹ מֵעָפָר וְסוֹפוֹ לֶעָפָר.

בראשית פרק ג

(יז) ולאדם אמר כי שמעת לקול אשתך ותאכל מן העץ אשר צויתיך לאמר לא תאכל ממנו ארורה האדמה בעבורך בעצבון תאכלנה כל ימי חייך:
(יח) וקוץ ודרדר תצמיח לך ואכלת את עשב השדה:
(יט) בזעת אפיך תאכל לחם עד שובך אל האדמה כי ממנה לקחת כי עפר אתה ואל עפר תשוב:
(כ) ויקרא האדם שם אשתו חוה כי הוא היתה אם כל חי:
(כא) ויעש יקוק אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבשם:

To Adam He said, "Because you did as your wife said and ate of the tree about which I commanded you, 'You shall not eat of it,' Cursed be the ground because of you; By toil shall you eat of it All the days of your life: Thorns and thistles shall it sprout for you. But your food shall be the grasses of the field; By the sweat of your brow Shall you get bread to eat, Until you return to the ground -- For from it you were taken. For dust you are, And to dust you shall return." The man named his wife Eve, because she was the mother of all the living. And the LORD God made garments of skins for Adam and his wife, and clothed them. (Gen. 3)

בְּנַפְשׁוֹ יָבִיא לַחְמוֹ.

איכה פרק ה

(ז) אבתינו חטאו <אינם> ואינם <אנחנו> ואנחנו עונתיהם סבלנו:
(ח) עבדים משלו בנו פרק אין מידם:
(ט) בנפשנו נביא לחמנו מפני חרב המדבר:

Our fathers sinned and are no more; And we must bear their guilt. Slaves are ruling over us, With none to rescue us from them. We get our bread at the peril of our lives, Because of the sword of the wilderness. (Lam. 5)

מָשׁוּל כְּחֶרֶס הַנִּשְׁבָּר וּכְרוּחַ נוֹשָׁבֶת.

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף לב עמוד א

אמר רבי חמא ברבי חנינא: אלמלא שלש מקראות הללו - נתמוטטו רגליהם של שונאי ישראל.... וחד, דכתיב: +ירמיהו י"ח+ הנה כחמר ביד היוצר כן אתם בידי בית ישראל....

R. Hama said in the name of R. Hanina: But for these three texts, the feet of Israel's enemies would have slipped…. a second, Behold as the clay in the potter's hand, so are ye in My hand, O house of Israel flesh….(Jer. 18)

בראשית רבה (תיאודור-אלבק) פרשה יד

מעשה באחד מגדולי ציפורי שמת בנו, אית דאמ' מיניי הוה ואית דאמ' מיניי הוה יתיב גביה, סלק ר' יוסי בר' חלפתא למחמיה ליה אפין, חמתיה יתיב שחיק, אמר ליה למה את שחיק, אמר ליה אנן רחיצין במרי שמיא דאת חמי לאפויי לעלמא

דאתי, אמר ליה לא מיסתייה לההוא גברא עקתיה אלא דאתית מעקא ליה, אית חספין מדבקין, לא כך כת' ככלי יוצר תנפצם (תהלים ב ט) אתמהא, אמר ליה כלי חרס בירייתו מן המים והכשירו באור, כלי זכוכית ברייתו מן האור והכשירו באור, זה נשבר ויש לו תקנה וזה נשבר ואין תקנה אתמהא, אמר לו על ידי שהוא עשוי בנפיחה, אמר לו לא ישמעו אזניך מה שפיך אומר, ומה אם זה שהוא עשוי בנפיחתו שלבשר ודם יש לו תקנה, בנפיחתו שלהקב"ה על אחת כמה וכמה, אמר ר' יצחק ככלי חרש תנפצם אין כת' אלא ככלי יוצר שלא הוצקו יכולין לחזור.

A son of one of the notables of Sepphoris happened to die. Some say that he [the father] was a heretic, while others say that a heretic lodged with him. R. Jose b. R. Halafta went up to visit him. He [the heretic], seeing him sitting and laughing, inquired, 'Why are you laughing? ' ' We trust in the God of heaven that you will see his [the dead son's] face in the future world,' he replied. ' Have I not enough trouble,' he exclaimed, ' that you have come to trouble me more! Can broken potsherds be joined together? For is it not thus written, Thou shalt dash them in pieces like a potter's vesseI' (Ps. II, 9)? He answered: ' An earthen vessel is made from water and finished off with heat, while a glass vessel is made from fire and finished with fire; the one [sc. glass] when broken can be repaired, whereas the other [man] when broken cannot be repaired!' ' [The glass vessel can be repaired] because it is made by blowing,' said the other. 'Let your ears hear what your mouth speaks!' he retorted. ' If what is made with the breath of a mere mortal can be repaired, how much the more what is made with the breath of the Holy One, blessed be He! ' R. Isaac said: It is not written, ' Thou shalt dash them in pieces like earthen vessels,' but, ' Like a potter's vessels,' Which means, those which have not yet been baked, so that they can be reformed [when broken]. (Ber. 14)

. כְּחָצִיר יָבֵשׁ. וּכְצִיץ נוֹבֵל.

<u>תהלים פרק קג</u>

(יג) כרחם אב על בנים רחם יקוק על יראיו:
(יד) כי הוא ידע יצרנו זכור כי עפר אנחנו:
(טו) אנוש כחציר ימיו כציץ השדה כן יציץ:
(טז) כי רוח עברה בו ואיננו ולא יכירנו עוד מקומו:
(יז) וחסד יקוק מעולם ועד עולם על יראיו וצדקתו לבני בנים:
(יח) לשמרי בריתו ולזכרי פקדיו לעשותם:
(יט) יקוק בשמים הכין כסאו ומלכותו בכל משלה:

As a father has compassion for his children, so the LORD has compassion for those who fear Him. For He knows how we are formed; He is mindful that we are dust. Man, his days are like those of grass; he blooms like a flower of the field; a wind passes by and it is no more, its own place no longer knows it. But the LORD's steadfast love is for all eternity toward those who fear Him, and His beneficence is for the children's children of those who keep His covenant and remember to observe His precepts. The LORD has established His throne in heaven, and His sovereign rule is over all. (Ps. 103)

<u>ישעיהו פרק מ</u>

(ו) קול אמר קרא ואמר מה אקרא כל הבשר חציר וכל חסדו כציץ השדה:
(ז) יבש חציר נבל ציץ כי רוח יקוק נשבה בו אכן חציר העם:

(ח) יבש חציר נבל ציץ ודבר אלהינו יקום לעולם:

A voice rings out: "Proclaim!" Another asks, "What shall I proclaim?" "All flesh is grass, All its goodness like flowers of the field: Grass withers, flowers fade When the breath of the LORD blows on them. Indeed, man is but grass: Grass withers, flowers fade -- But the word of our God is always fulfilled!" (Isa. 40)

כְּצֵל עוֹבֵר וּכְעָנָן כָּלֶה.

תהלים פרק קמד

(א) לדוד ברוך יקוק צורי המלמד ידי לקרב אצבעותי למלחמה:
(ב) חסדי ומצודתי משגבי ומפלטי לי מגני ובו חסיתי הרודד עמי תחתי:
(ג) יקוק מה אדם ותדעהו בן אנוש ותחשבהו:
(ד) אדם להבל דמה ימיו כצל עובר:
(ה) יקוק הט שמיך ותרד גע בהרים ויעשנו:
(ו) ברוק ברק ותפיצם שלח חציך ותהמם:
(ז) שלח ידיך ממרום פצני והצילני ממים רבים מיד בני נכר:
(ח) אשר פיהם דבר שוא וימינם ימין שקר:
(ט) אלהים שיר חדש אשירה לך בנבל עשור אזמרה לך:
(י) הנותן תשועה למלכים הפוצה את דוד עבדו מחרב רעה:
(יא) פצני והצילני מיד בני נכר אשר פיהם דבר שוא וימינם ימין שקר:
(יב) אשר בנינו כנטעים מגדלים בנעוריהם בנותינו כזוית מחטבות תבנית היכל:
(יג) מזוינו מלאים מפיקים מזן אל זן צאוננו מאליפות מרבבות בחוצותינו:
(יד) אלופינו מסבלים אין פרץ ואין יוצאת ואין צוחה ברחבתינו:
(טו) אשרי העם שככה לו אשרי העם שיקוק אלהיו:

Of David. Blessed is the LORD, my rock, who trains my hands for battle, my fingers for warfare; my faithful one, my fortress, my haven and my deliverer, my shield, in whom I take shelter, who makes peoples subject to me. O LORD, what is man that You should care about him, mortal man, that You should think of him? Man is like a breath; his days are like a passing shadow. O LORD, bend Your sky and come down; touch the mountains and they will smoke. Make lightning flash and scatter them; shoot Your arrows and rout them. Reach Your hand down from on high; rescue me, save me from the mighty waters, from the hands of foreigners, whose mouths speak lies, and whose oaths are false. O God, I will sing You a new song, sing a hymn to You with a ten-stringed harp, to You who give victory to kings, who rescue His servant David from the deadly sword. Rescue me, save me from the hands of foreigners, whose mouths speak lies, and whose oaths are false. For our sons are like saplings, well-tended in their youth; our daughters are like cornerstones trimmed to give shape to a palace. Our storehouses are full, supplying produce of all kinds; our flocks number thousands, even myriads, in our fields; our cattle are well cared for. There is no breaching and no sortie, and no wailing in our streets. Happy the people who have it so; happy the people whose God is the LORD. **(**Psalm 144:1)

איוב פרק ז

(ו) ימי קלו מני ארג ויכלו באפס תקוה:
(ז) זכר כי רוח חיי לא תשוב עיני לראות טוב:
(ח) לא תשורני עין ראי עיניך בי ואינני:

(ט) כלה ענן וילך כן יורד שאול לא יעלה:

My days fly faster than a weaver's shuttle, And come to their end without hope. Consider that my life is but wind; I shall never see happiness again. The eye that gazes on me will not see me; Your eye will seek me, but I shall be gone. As a cloud fades away, So whoever goes down to Sheol does not come up; (Job 7)

וּכְאָבָק פּוֹרֵחַ. וְכַחֲלוֹם יָעוּף:

<u>ישעיהו פרק ה</u>

(כד) לכן כאכל קש לשון אש וחשש להבה ירפה שרשם כמק יהיה ופרחם כאבק יעלה כי מאסו את תורת יקוק צבאות ואת אמרת קדוש ישראל נאצו:

Assuredly, As straw is consumed by a tongue of fire And hay shrivels as it burns, Their stock shall become like rot, And their buds shall blow away like dust. For they have rejected the instruction of the LORD of Hosts, Spurned the word of the Holy One of Israel. (Isa. 5)

<u>איוב פרק כ</u>

(א) ויען צפר הנעמתי ויאמר:
(ב) לכן שעפי ישיבוני ובעבור חושי בי:
(ג) מוסר כלמתי אשמע ורוח מבינתי יענני:
(ד) הזאת ידעת מני עד מני שים אדם עלי ארץ:
(ה) כי רננת רשעים מקרוב ושמחת חנף עדי רגע:
(ו) אם יעלה לשמים שיאו וראשו לעב יגיע:
(ז) כגללו לנצח יאבד ראיו יאמרו איו:
(ח) כחלום יעוף ולא ימצאוהו וידד כחזיון לילה:
(ט) עין שזפתו ולא תוסיף ולא עוד תשורנו מקומו:

Zophar the Naamathite said in reply: In truth, my thoughts urge me to answer (It is because of my feelings When I hear reproof that insults me); A spirit out of my understanding makes me reply: Do you not know this, that from time immemorial, Since man was set on earth, The joy of the wicked has been brief, The happiness of the impious, fleeting? Though he grows as high as the sky, His head reaching the clouds, He perishes forever, like his dung; Those who saw him will say, "Where is he?" He flies away like a dream and cannot be found; He is banished like a night vision. Eyes that glimpsed him do so no more; They cannot see him in his place any longer. **(**Job 20:1)

Section 5: the Eternal One

וְאַתָּה הוּא מֶלֶךְ אֵל חַי וְקַיָּם:

<u>תלמוד בבלי מסכת ברכות דף לב עמוד א</u>

+שמות ל"ב+ זכר לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך אשר נשבעת להם בך. מאי בך - אמר רבי אלעזר: אמר משה לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם, אלמלא נשבעת

להם בשמים ובארץ הייתי אומר כשם ששמים וארץ בטלים - כך שבועתך בטלה. ועכשו שנשבעת להם בשמך הגדול, מה שמך הגדול חי וקיים לעולם ולעולמי עולמים - כך שבועתך קיימת לעולם ולעולמי עולמים.

Remember Abraham, Isaac and Israel Thy servants, to whom Thou didst swear by Thyself. What is the force of 'by Thyself'? R. Eleazar said: Moses said before the Holy One, blessed be He: Sovereign of the Universe, hadst Thou sworn to them by the heaven and the earth, I would have said, Just as the heaven and earth can pass away, so can Thy oath pass away. Now, however, Thou hast sworn to them by Thy great name: just as Thy great name endures for ever and ever, so Thy oath is established for ever and ever. (Ber. 32a)

אֵין קִצְבָה לִשְׁנוֹתֶיךָ וְאֵין קֵץ לְאֹרֶךְ יָמֶיךָ.

<u>תהלים פרק קב</u>

(כה) אמר אלי אל תעלני בחצי ימי בדור דורים שנותיך:
(כו) לפנים הארץ יסדת ומעשה ידיך שמים:
(כז) המה יאבדו ואתה תעמד וכלם כבגד יבלו כלבוש תחליפם ויחלפו:
(כח) ואתה הוא ושנותיך לא יתמו:
(כט) בני עבדיך ישכונו וזרעם לפניך יכון:

I say, "O my God, do not take me away in the midst of my days, You whose years go on for generations on end. Of old You established the earth; the heavens are the work of Your hands. They shall perish, but You shall endure; they shall all wear out like a garment; You change them like clothing and they pass away. But You are the same, and Your years never end. May the children of Your servants dwell securely and their offspring endure in Your presence." (Ps. 102)

וְאֵין לְשַׁעֵר מַרְכְּבוֹת כְּבוֹדֶךָ.

<u>ישעיהו פרק כב</u>

(יח) צנוף יצנפך צנפה כדור אל ארץ רחבת ידים שמה תמות ושמה מרכבות כבודך קלון בית אדניך:

Indeed, He will wind you about Him as a headdress, a turban. Off to a broad land! There shall you die, and there shall be the chariots bearing your body, O shame of your master's house! (Isa. 22)

וְאֵין לְפָרֵשׁ עֵילוֹם שְׁמֶךָ.

<u>דברי הימים ב פרק לג</u>

(א) בן שתים עשרה שנה מנשה במלכו וחמשים וחמש שנה מלך בירושלם:
(ב) ויעש הרע בעיני יקוק כתועבות הגוים אשר הוריש יקוק מפני בני ישראל:
(ג) וישב ויבן את הבמות אשר נתץ יחזקיהו אביו ויקם מזבחות לבעלים ויעש אשרות וישתחו לכל צבא השמים ויעבד אתם:
(ד) ובנה מזבחות בבית יקוק אשר אמר יקוק בירושלם יהיה שמי לעולם:
(ה) ויבן מזבחות לכל צבא השמים בשתי חצרות בית יקוק:

(ו) והוא העביר את בניו באש בגי בן הנם ועונן ונחש וכשף ועשה אוב וידעוני הרבה לעשות הרע בעיני יקוק להכעיסו:
(ז) וישם את פסל הסמל אשר עשה בבית האלהים אשר אמר אלהים אל דויד ואל שלמה בנו בבית הזה ובירושלם אשר בחרתי מכל שבטי ישראל אשים את שמי לעילום:

Manasseh was twelve years old when he became king, and he reigned fifty-five years in Jerusalem. He did what was displeasing to the LORD, following the abhorrent practices of the nations that the LORD had dispossessed before the Israelites. He rebuilt the shrines that his father Hezekiah had demolished; he erected altars for the Baals and made sacred posts. He bowed down to all the host of heaven and worshiped them, and he built altars *to them* in the House of the LORD, of which the LORD had said, "My name will be in Jerusalem forever." He built altars for all the host of heaven in the two courts of the House of the LORD. He consigned his sons to the fire in the Valley of Ben-hinnom, and he practiced soothsaying, divination, and sorcery, and consulted ghosts and familiar spirits; he did much that was displeasing to the LORD in order to vex Him. He placed a sculptured image that he made in the House of God, of which God had said to David and to his son Solomon, "In this House and in Jerusalem, which I chose out of all the tribes of Israel, I will establish My name forever. **(**2 Chronicles 33:1)

<u>תלמוד ירושלמי מסכת יומא פרק ג דף מ טור ד /ה"ו</u>

עשרה פעמים היה כהן גדול מזכיר את השם ביום הכיפורים ששה בפר ושלשה בשעיר ואחד בגורלות הקרובים היו נופלין על פניהן הרחוקים היו אומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד אילו ואילו לא היו זזים משם עד שהוא מתעלם מהן זה שמי לעולם זה שמי לעלם בראשונה היה אומרו בקול גבוה משרבו הפרוצין היה אומרו בקול נמוך אמר רבי טרפון עומד הייתי בין אחי הכהנים בשורה והטיתי אזני כלפי כהן גדול ושמעתיו מבליעו בנעימת הכהנים בראשונה היה נמסר לכל אדם משרבו הפרוצים לא היה נמסר אלא לכשירים

Ten times did the High Priest declare the Name on Yom Kippur, six over the bullock, three over the goat, and one at the drawing of lots. Those who were near to him fell on their faces; those who were far from him declared, “Blessed be the glorious Name of His sovereignty forever and ever.” These and these, all of them, did not move from their places until he hid himself from them, “This is my Name for all time (l’olam, rather read, this is my name l’ilum). Of yore he would declare the Name in a loud voice, when the unworthy multiplied he would say it in a soft voice. Rabbi Tarfon said, “I stood amongst my brothers, the priests, in a row, and I crooked my ear in the direction of the High Priest, and I heard him swallow the Name amidst the soft singing of the priests. Of yore, the Name was given to any person, when the unworthy multiplied it was only given to those who were fit. (JT Yoma 3:6)

<u>תלמוד בבלי מסכת פסחים דף נ עמוד א</u>

ושמו אחד, מאי אחד, אטו האידנא לאו שמו אחד הוא? - אמר רב נחמן בר יצחק: לא כעולם הזה העולם הבא; העולם הזה - נכתב ביו"ד ה"י ונקרא באל"ף דל"ת, אבל לעולם הבא כולו אחד - נקרא ביו"ד ה"י, ונכתב ביו"ד ה"י. סבר רבא למדרשה בפירקא. אמר ליה ההוא סבא: לעלם כתיב, רבי אבינא רמי: כתיב, +שמות ג+ זה

שמי לעלם, וזה זכרי לדר דר. אמר הקדוש ברוך הוא: לא כשאני נכתב אני נקרא, נכתב אני ביו"ד ה"א, ונקרא אני באל"ף דל"ת. הדרן עלך אלו עוברין.

And the Lord shall be King over all the earth; in that day shall the Lord be One, and His name one: is He then not One now? — Said R. Aha b. Hanina: Not like this world is the future world. In this world, for good tidings one says, ‘He is good, and He doeth good’, while for evil tidings he says, ‘Blessed be the true Judge’; [whereas] in the future world it shall be only ‘He is good and He doeth good’. ‘And His name one’: what does ‘one’ mean? Is then now His name not one? — Said R. Nahman b. Isaac; Not like this world is the future world. [In] this world [His name] is written with a yod he and read as alef daleth; but in the future world it shall all be one: it shall be written with yod he and read as yod he. Now, Raba thought of lecturing it at the session, [whereupon] a certain old man said to him, It is written, le'alem. R. Abina pointed out a contradiction: It is written, this is my name, to be hidden; [and it is also written], and this is my memorial unto all generations? The Holy One, blessed be He, said: Not as I [i.e., My name] and written am I read: I am written with a yod he, while I am read as alef daleth. (P’Sakhim 50a)

<u>תלמוד בבלי מסכת קידושין דף עא עמוד א</u>

אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן: שם בן ארבע אותיות, חכמים מוסרין אותו לתלמידיהן פעם אחת בשבוע, ואמרי לה פעמים בשבוע. אמר רב נחמן בר יצחק: מסתברא כמאן דאמר פעם אחת בשבוע, דכתיב: +שמות ג+ זה שמי לעולם, לעלם כתיב. רבא סבר למידרשיה בפירקא, א"ל ההוא סבא: לעלם כתיב. רבי אבינא רמי: כתיב +שמות ג+ זה שמי, וכתיב +שמות ג+ זה זכרי! אמר הקב"ה: לא כשאני נכתב אני נקרא, נכתב אני ביו"ד ה"י, ונקרא באל"ף דל"ת. ת"ר: בראשונה שם בן שתים עשרה אותיות היו מוסרין אותו לכל אדם, משרבו הפריצים היו מוסרים אותו לצנועים שבכהונה, והצנועים שבכהונה מבליעים אותו בנעימת אחיהם הכהנים. תניא, אמר רבי טרפון: פעם אחת עליתי אחר אחי אמי לדוכן, והטיתי אזני אצל כהן גדול, ושמעתי שהבליע שם בנעימת אחיו הכהנים. אמר רב יהודה אמר רב: שם בן ארבעים ושתים אותיות, אין מוסרין אותו אלא למי שצנוע ועניו, ועומד בחצי ימיו, ואינו כועס, ואינו משתכר, ואינו מעמיד על מדותיו; וכל היודעו והזהיר בו והמשמרו בטהרה, אהוב למעלה ונחמד למטה, ואימתו מוטלת על הבריות, ונוחל שני עולמים, העולם הזה והעולם הבא.

Rabbah b. Bar Hanah said in R. Johanan's name: The [pronunciation of the Divine] Name of four letters the Sages confide to their disciples once a septennate — others state, twice a septennate. Said R. Nahman b. Isaac: Reason supports the view that it was once a septennate, for it is written, this is my name for ever [le'olam] which is written le'allem. Raba thought to lecture upon it at the public sessions. Said a certain old man to him, It is written, le'allem [to be kept secret].

R. Abina opposed [two verses]: It is written: ‘this is my mame’; but it is also written: ‘and this is my memorial’? — The Holy One, blessed be He, said: I am not called as I am written: I am written with yod he, but I am read, alef daleth.

Our Rabbis taught: At first [God's] twelve-lettered Name used to be entrusted to all people. When unruly men increased, it was confided to the pious of the priesthood, and these ‘swallowed it’ during the chanting of their brother priests. It was taught: R. Tarfon said: ‘I

once ascended the dais after my mother's brother, and inclined my ear to the High Priest, and heard him swallowing the Name during the chanting of his brother priests.

Rab Judah said in Rab's name: The forty-two lettered Name is entrusted only to him who is pious, meek, middle-aged, free from bad temper, sober, and not insistent on his rights. And he who knows it, is heedful thereof, and observes it in purity, is beloved above and popular below, feared by man, and inherits two worlds, this world and the future world. (Kid. 71a)

<u>קהלת רבה (וילנא) פרשה ג</u>

א״ר אחווה בריה דר׳ זירא העולם הועלם מהם שם המפורש, משל למלך שעשה סעודה זימן אורחים משאכלו ושתו אמרו לו תן לנו חרבות ורמחים ונשחק בהם נתן להם שבישתא דהדס והכו אלו את אלו ופצעו אלו את אלו, אמר המלך ומה אני נתתי לכם שבישותה של הדס כך עשיתם, אלו נתתי לכם חרבות ורמחים עאכ״ו, כך אמר הקב״ה ומה אם שעה שהעלמתי מהם שם המפורש הם הורגים בכינוי אלו נתתי וגליתי להם שם המפורש עאכ״ו, עובדא הוה בחד אינתא פרסייא דאקלת ברה בחדא מילה מן שמא מפרשא שמעה שמואל אמר זיל אתקין ליה תכריכין, ר׳ חנינא הוה בידו שם המפורש כד אתי מידמך אמר אית הכא בר נש דמימסור ליה, אמרין אית הכא עניני בר נחשון שלח בתריה ואתא ועלל בריה ואיטמר תחות ערסא כד אתי מימסור עטוש ההוא ינוקא אמר אבוי פוק לך מן תמן את לא זכית למישמע ודין לא זכה למיקבלה, חד אסייא בציפורי הוה בידו שם המפורש כד בעא למידמך אמרין אית הכא בר נש דמימסור ליה אמרין אית הכא רבי פנחס בר חמא שלח בתריה ואתא ושאיל יתיה ואמר ליה נסיבת מן יהודאי כלום מן יומיך, אמר ליה נסיבית מעשר ולא קבל עליה מימסר ליה מימסר אמר דילמא תבע גבי בר נש כלםו ולא יהיב ליה וכעס עלוי וקטל ליה, תנא אין מוסרין את השם לכל אדם ולא לעומד בחצי ימיו אלא למי שיצאו רוב שניו ואין מוסרין אותו אלא מעומד ואין מוסרין אותו אלא במקום טהור ועל המים, בראשונה היו מוסרין אותו לכל אדם וכשרבו הפושעים התקינו שלא יהו מוסרין אותו אלא לצנועים שבכהונה והצנועין שבכהונה היו מבליעין אותו בתוך נעימת הכהנים, א״ר טרפון פעם אחת עליתי עם שמשון אחי אמא על הדוכן והטיתי אזני כלפי כהן גדול והבליעו בתוך נעימת הכהנים וא״ר טרפון פעם אחת שמעתי ונפלתי על פני, הקרובים שכשהם שומעין אותו נופלים על פניהם ואומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, אלו ואלו לא היו זזין משם עד שעה שנתעלם מהם שנאמר (שמות ג׳) זה שמי לעולם לעלם כתיב וכל כך למה מבלי אשר לא ימצא האדם את המעשה אשר עשה האלהים מראש ועד סוף.

R. Ahwah b. R. Zera said: HA’ OLAM (THE WORLD) should be read as hu'alam (concealed), i.e. the Ineffable Name was hidden from them. It may be likened to a king who held a banquet to which he invited guests. After they had eaten and drunk, they said to him, ‘Give us swords and spears to play with’; but he gave them myrtle-branches, and they struck and wounded one another with them. The king exclaimed,’ If you acted so when I gave you myrtle-branches, how much damage would there have been had I given you swords and spears! ' Similarly the Holy One, blessed be He, said: ' If at a time when I concealed the Ineffable Name, men slay by a substituted name of Mine, how much more so had I given and revealed My Ineffable Name! ' A Persian woman once cursed her son with one syllable of the Ineffable Name. Samuel heard her and said to her, ‘Go, prepare shrouds for him.’ R. Hanina possessed the secret of the Ineffable Name, and when his time arrived to die, he said: ' Is there anybody here [who is worthy] that I should transmit it to him?’ They answered, ‘Anini b. Nahshon is here.’ He sent for him and he came, and Anini's son

also entered and hid under the bed. When R. Hanina was about to transmit the Name, the child sneezed, and thefather said, ‘Go out from here because he is not worthy to hear it, nor you to receive it. A physician in Sepphoris possessed the secret of the Ineffable Name. When he was about to die, he asked, ' Is there anybody here [who is worthy] that I should transmit it to him? ' They answered, ' There is R. Phinehas b. Hama.’ He sent for him, and when he came the physician asked him, ‘Have you ever taken anything from a Jew?’ He replied, ‘I accepted ma'aser’; whereupon he refused to transmit the Name to him, saying, ‘This man might want something from a person who declined to give it to him, and he will kill him in his anger [by using the Name].’

It has been taught: The Name may not be transmitted to every man, nor to one who is not in his prime, but only to one who has lived most of his years. It may only be transmitted when the persons are standing, in a clean place and upon the water. At first they used to transmit it to everyone [in the priesthood]; but when sinners increased in number it was instituted that it should be transmitted only to the well-conducted among the priests, and they used to muffle it amidst the chanting of the other priests. R. Tarfon said: I once went up with my uncle Samson upon the dais, and I inclined my ears towards the High Priest [to catch the Name], but he muffled it amidst the chanting of the priests. R. Tarfon further said: I once did hear it and fell upon my face [in awe]. Those who were near [the High Priest], when they heard it, fell upon their faces and exclaimed, ‘Blessed be the name of His glorious kingdom for ever and ever.’ Neither these nor the others departed from there until it had become concealed from them, as it is said, This is My name for ever-le'olam (Ex. III, 15). The last word is written so that it can be read as le'elem (for concealment). Why was all this precaution necessary? So that man cannot find out the work that god hath done from the beginning even to the end. (Kohelet Nabba 3)

שִׁמְךָ נָאֶה לְךָ. וְאַתָּה נָאֶה לִשְׁמֶךָ. וּשְׁמֵנוּ קָרָאתָ בִּשְׁמֶךָ:

<u>דברים פרק ו</u>

(ד) שמע ישראל יקוק אלהינו יקוק אחד:
(ה) ואהבת את יקוק אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך:
(ו) והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך:
(ז) ושננתם לבניך ודברת בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך:
(ח) וקשרתם לאות על ידך והיו לטטפת בין עיניך:
(ט) וכתבתם על מזזת ביתך ובשעריך:

HEAR, O ISRAEL: THE LORD OUR GOD, THE LORD IS ONE. And thou shalt love the LORD thy God with all thy heart, and with all thy soul, and with all thy might. And these words, which I command thee this day, shall be upon thy heart; and thou shalt teach them diligently unto thy children, and shalt talk of them when thou sittest in thy house, and when thou walkest by the way, and when thou liest down, and when thou risest up. And thou shalt bind them for a sign upon thy hand, and they shall be for frontlets between thine eyes. And thou shalt write them upon the door-posts of thy house, and upon thy gates. (Deut. 6)

דברים פרק כח
(י) וראו כל עמי הארץ כי שם יקוק נקרא עליך ויראו ממך:

And all the peoples of the earth shall see that the name of the LORD is called upon thee; and they shall be afraid of thee. (Deut. 28)

עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ. וְקַדֵּשׁ אֶת שִׁמְךָ. עַל מַקְדִּישֵׁי שְׁמֶךָ.

יחזקאל פרק כ
(ה) ואמרת אליהם כה אמר אדני יקוק ביום בחרי בישראל ואשא ידי לזרע בית יעקב ואודע להם בארץ מצרים ואשא ידי להם לאמר אני יקוק אלהיכם:
(ו) ביום ההוא נשאתי ידי להם להוציאם מארץ מצרים אל ארץ אשר תרתי להם זבת חלב ודבש צבי היא לכל הארצות:
(ז) ואמר אלהם איש שקוצי עיניו השליכו ובגלולי מצרים אל תטמאו אני יקוק אלהיכם:
(ח) וימרו בי ולא אבו לשמע אלי איש את שקוצי עיניהם לא השליכו ואת גלולי מצרים לא עזבו ואמר לשפך חמתי עליהם לכלות אפי בהם בתוך ארץ מצרים:
(ט) ואעש למען שמי לבלתי החל לעיני הגוים אשר המה בתוכם אשר נודעתי אליהם לעיניהם להוציאם מארץ מצרים:
(י) ואוציאם מארץ מצרים ואבאם אל המדבר:
(יא) ואתן להם את חקותי ואת משפטי הודעתי אותם אשר יעשה אותם האדם וחי בהם:
(יב) וגם את שבתותי נתתי להם להיות לאות ביני וביניהם לדעת כי אני יקוק מקדשם:
(יג) וימרו בי בית ישראל במדבר בחקותי לא הלכו ואת משפטי מאסו אשר יעשה אתם האדם וחי בהם ואת שבתתי חללו מאד ואמר לשפך חמתי עליהם במדבר לכלותם:
(יד) ואעשה למען שמי לבלתי החל לעיני הגוים אשר הוצאתים לעיניהם:

and say unto them: Thus saith the Lord GOD: In the day when I chose Israel, and lifted up My hand unto the seed of the house of Jacob, and made Myself known unto them in the land of Egypt, when I lifted up My hand unto them, saying: I am the LORD your God; in that day I lifted up My hand unto them, to bring them forth out of the land of Egypt into a land that I had sought out for them, flowing with milk and honey, which is the beauty of all lands; and I said unto them: Cast ye away every man the detestable things of his eyes, and defile not yourselves with the idols of Egypt; I am the LORD your God. But they rebelled against Me, and would not hearken unto Me; they did not every man cast away the detestable things of their eyes, neither did they forsake the idols of Egypt; then I said I would pour out My fury upon them, to spend My anger upon them in the midst of the land of Egypt. But I wrought for My name's sake, that it should not be profaned in the sight of the nations, among whom they were, in whose sight I made Myself known unto them, so as

to bring them forth out of the land of Egypt. So I caused them to go forth out of the land of Egypt, and brought them into the wilderness. And I gave them My statutes, and taught them Mine ordinances, which if a man do, he shall live by them. Moreover also I gave them My sabbaths, to be a sign between Me and them, that they might know that I am the LORD that sanctify them. But the house of Israel rebelled against Me in the wilderness; they walked not in My statutes, and they rejected Mine ordinances, which if a man do, he shall live by them, and My sabbaths they greatly profaned; then I said I would pour out My fury upon them in the wilderness, to consume them. But I wrought for My name's sake, that it should not be profaned in the sight of the nations, in whose sight I brought them out. (Ez. 20)

בַּעֲבוּר כְּבוֹד שִׁמְךָ הַנַּעֲרָץ וְהַנִּקְדָּשׁ. בְּסוֹד שִׂיחַ שַׂרְפֵי קֹדֶשׁ. הַמַּקְדִּישִׁים שִׁמְךָ בַּקֹּדֶשׁ. דָּרֵי מַעְלָה עִם דָּרֵי מַטָּה.

<u>ישעיהו פרק ו</u>

(א) בשנת מות המלך עזיהו ואראה את אדני ישב על כסא רם ונשא ושוליו מלאים את ההיכל:

(ב) שרפים עמדים ממעל לו שש כנפים שש כנפים לאחד בשתים יכסה פניו ובשתים יכסה רגליו ובשתים יעופף:

(ג) וקרא זה אל זה ואמר קדוש קדוש קדוש יקוק צבאות מלא כל הארץ כבודו:

In the year that king Uzziah died I saw the Lord sitting upon a throne high and lifted up, and His train filled the temple. Above Him stood the seraphim; each one had six wings: with twain he covered his face and with twain he covered his feet, and with twain he did fly. And one called unto another, and said: Holy, holy, holy, is the LORD of hosts; the whole earth is full of His glory. **(**Isaiah 6:1)

<u>מדרש תנחומא (ורשא) פרשת קדושים סימן ו</u>

ו) קדושים תהיו, א״ר פנחס הכהן בר חמא א״ר ראובן מאי דכתיב (יחזקאל ג) ואשמע אחרי קול רעש גדול, מהו אחרי, אמר יחזקאל משקלסתיו אני וחבירי שמעתי שמלאכי השרת מקלסין אותו אחרי ואומרים ברוך כבוד ה׳ ממקומו (שם /יחזקאל ג׳/), תדע לך שבשעה שעלה משה למרום שמע קול מלאכי השרת מקלסין כן ירד ולמד את ישראל שיהיו אומרים כן בלחישה בשכמל״ו

“You shall be holy” (Lev. 19:2) Rabbi Pinkhas the Priest b. Khama said in the name of Rabbi Reuven, what is the meaning of that which is written; “And after me (‘hry) I heard a great roaring sound” (Ez. 3:12). “What is the meaning of after me (‘hry)?” Ezekiel said. After I and my friends praised God, I heard the ministering angels, praising God and declaring, “Blessed be the glory of the Lord from His place.” Mark this well, that in the moment that Moses ascended on high, he heard the voices of the ministering angels in the same way. He descended and he taught Israel that they should say the same thing but in a whisper. Blessed be the glorious name of his sovereignty forever and ever. (Tankhuma – Kedoshim 6)

<u>פסיקתא רבתי (איש שלום) פיסקא כ - פ' מתן תורה</u>

אמרו עליו על סנדלפון שהוא גבוה מחביריו מהלך חמש מאות שנה ומשתמש אחר המרכבה וקושר כתרים לקונו, וכי תעלה על דעתך שיודעים מלאכי השרת היכן הוא והלא כבר נאמר ברוך כבוד ה' ממקומו (יחזקאל ג' י"ב) ואילו מקומו לא ראו, אלא משביע את הכתר ועולה ויושב בראש אדונו, ובשעה שיגיע כתר כל חיילי מעלה מזדעזעים וחיות דוממות ונהמות כארי, באותה שעה עונין כולם ואומרים קדוש קדוש קדוש ה' צבאות (ישעיה ו' ג') בשעה שהגיע לכסאו מתגלגלים גלגלי כסאו ומתרעשים אדני שרפרף וכל הרקיע כולם אוחזם חלחלה, בשעה שהוא עובר על כל חיילי מרום וכתר שלו פותחים פיהם ואמרים ברוך כבוד ה' ממקומו (יחזקאל שם /ג'/), בא וראה שבחו וגדולתו של הקדוש ברוך הוא בשעה שמגיע כתר לראשו מחזיק עצמו לקבל כתר מעבדיו, וכל חיות ושרפים ואופנים וגלגלי המרכבה וכסא הכבוד בפה אחד אומרים ימלוך ה' לעולם אלהיך ציון לדור ודור הללויה (תהלים קמ"ו י').

Pesikta Rabbati 20

It was said of Sandalphon that he was taller than his fellow angels by 500 years walking distance and he served at the nether part of the Merkava – the chariot, and he wove crowns for his creator. And should it enter your mind that the ministering angels know the place of God, does it not already say, “Blessed is the glorious God from His place, however His place they have never seen.” Rather Sandalphon makes the crown faithful by oath and it ascends and resides upon the head of its Master. And when the crown attains, all the hosts on high tremble, and all the Hayot murmur like a lion and in that moment they all respond and declare, Holy, Holy, Holy is the Lord God of Hosts (Isa. 6:3) and when He reaches the throne, all the wheels of the throne turn round and round, and all the foundations of lapping fire quake, and the very expanse of the firmament above is gripped with trembling. When He passes by, all the hosts on high and His crown open their mouths and declare, “Blessed be the glorious God from His place” (Ez. 1:3). Come and mark well His praise, the praise and the greatness of the Holy One, blessed be He, for in the moment that the crown reaches His head He holds it Himself to receive the crown from his servants, and all the Hayot and the Seraphs and the whirling and the cycling ones of the Merkava and of the glorious throne, at one time declare “May your God O’ Zion reign from generation to generation, Halleleujah.” (Ps. 146:10)